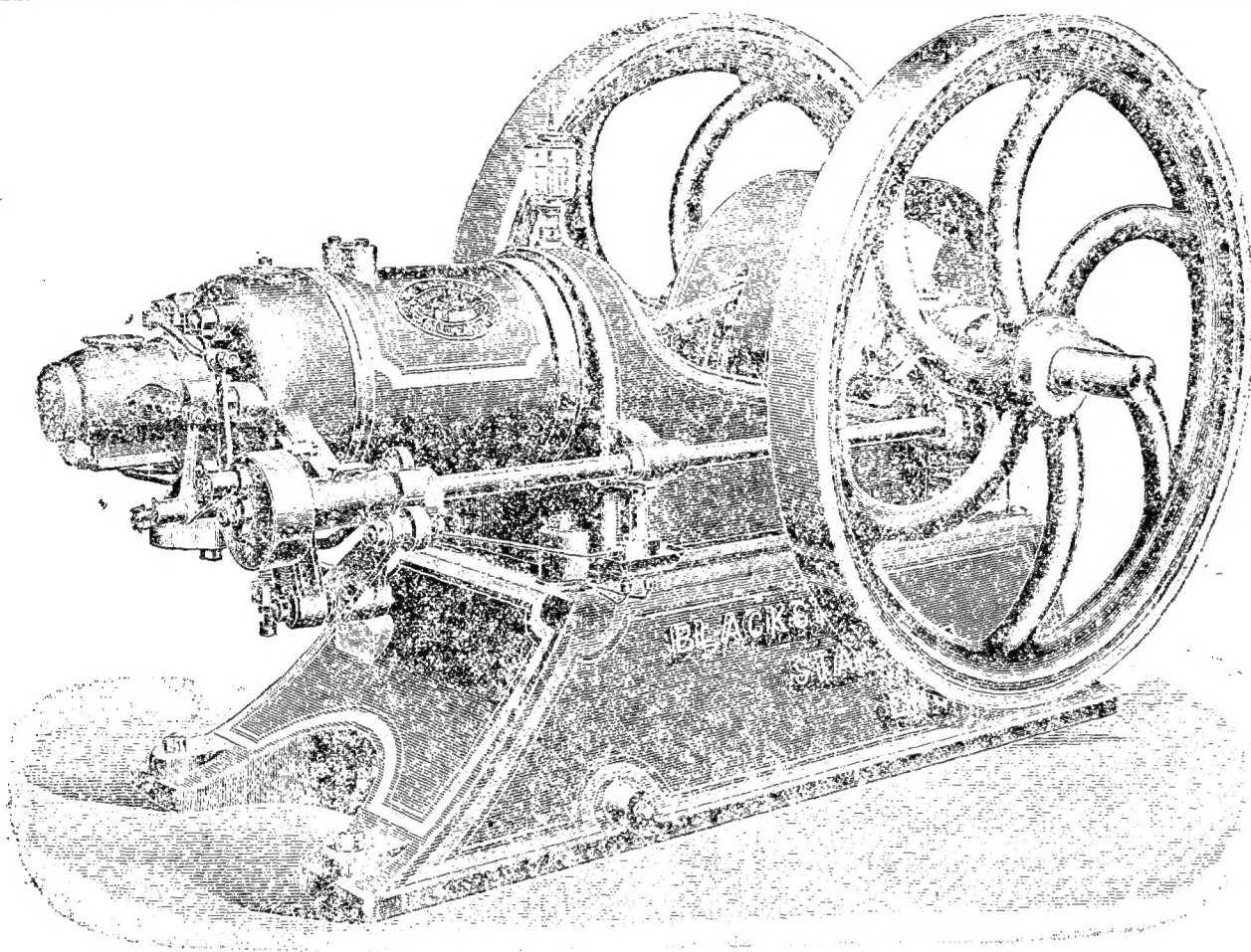

309653

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

NO. 6. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 20 వ తేది శుక్రవారము { NO. 211
నంపుటము. ౬ } సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర శుభవ్రత మాస శుద్ధ చవితి ర. { సంచిక ౨౨౧

బ్లాక్స్ స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

కిరసనాయిలు, గ్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నుపయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాక్స్ స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులపేరు మంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

సోలు ఏజెంట్లు:

మార్షలు నన్య & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

ఆమృతాంజనము

ఈ నోవలకు ప్రసిద్ధి లెక్కనది. అతర వీధిమైన నోవలను కూడ మా ఆమృతాంజనము ను వాడి నంతమాత్రమున నయమగును.

మలభ నెల 0-10-0 అణాలు.

మోహినితైలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

ఆమృతాంజనం డిపో,

6, తంజు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రదినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	18-0-0
6 మాసములకు	9-0-0
3 మాసములకు	4-8-0
1 మాసమునకు	1-8-0

ఆంధ్రవారపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	3-0-0
-------------	-------

“ఆంధ్రపత్రిక” పోస్టుబాక్సు నెం 212 మదరాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమున కాల్పనమును పొందుట స్వాభావికము. కాని దీనిని అదుపుచేయుట మాత్రమే సమర్థము. ఈ పుస్తకము ఆరోగ్యమును మెరుగు చేసి కిరసనాయిలను వ్యవహారమునకు ఉపయోగపర్చునని భావించును. ఈ పుస్తకము బ్లాక్స్ స్టోను ఇంజనులకు, పోస్టువారియొక్క మేజులకును ఉపయోగపడును. తెలుగులో వ్రాయబడినది. (మి. 1)

వైద్యకాశ్రమి మహాకంఠ గోవిందజీ, ఆంధ్రనగరం కోవ భావనం, 157, గోదావరి, మద్రాసు

శ్రీకృష్ణ భారతము.

ఈ రాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి కాశ్రమి గారిచే మూలానుసారముగా నుబ్బితైలిన రచింపబడినది. ఇందు వన్నయూరల భారతమున లేని కథ లెన్నో కలవు.

1 వ సంపుటము (అదినభావర్యములు)	రెల రు 3-0-0
2 వ సంపుటము (అరణ్యపర్వము)	8-0-0
3 వ సంపుటము (విరాటోద్యోగములు)	8-0-0

ప్రొద్దేటి కొడుకాచే భరింపవలెకు. వైపు ప్రకములు రా యల్ వైజా వైజా కాగితము కాగితమైయు.

నలయుచారు:—మనోజురు, కలావతి ప్రస్తు, (1885-647) రాజమండ్రి అని వ్రాయవలెను.

NATURAL. OIL PAINTINGS

AND
LIFE LIKE
Bromide Enlargements
SPECIALITY

AT
A. RATNA & CO.

157, Broadway, MADRAS.

Telephone No. 620.
Post Box No. 116.

Telegraphic Address:
'RATNACO,' Madras.

న మ్మ క ము
బంగారు, వెండి, రత్నముల
నగలును, ఇతర వస్తువులును
వాసిన యచ్చిన పుచ్చుకొని వైశాల్య ఇచ్చుదును.
ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
25, చైవాబజారు, మదరాసు.

సగం నాణ్యముగాను, భూచీతోడను పుచ్చున భర
లకు తయారుచేసి విక్రయించుట నుంచుదును. తయారు
చేసిన తేనివాటిని అతిక్రమముగా అద్దరుమేరకు తయారు
చేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి అద్దరుఇచ్చి సగం భయము
చేసుకొన్న వారికి మానయుక్తము తెలుసును. (649-184)

గౌతా కంపెనీ,
6 రాబాబజారు చెన్నకట్టణము
ధరలు చాల తగ్గింపబడెను

ఎల్లెక్కా కెల్లెడు, గ్రాండు, గౌతా తిరిగివాచీలు
మనుషులను చాల తక్కిన ధరలకు విక్రయించుదును.

24-12-19 మొదలు 31-12-19 వరకు

8 రోజులు మూలము కొన్నిటికి ధరలు 100-కి
10, 25, 30, 40 వంతుల నుడతగ్గింపబడెను.

మూల ము అంగడికి వచ్చిన మొత్త మంచెలభము కలు
గును.

ఇదివర కి బాణధానిలో కట్టి పోకర్ల పెన్నులును మా
చుడలేదు. కాన నీగొప్ప సదుపాయమును ముఖ్యముగా నుప
యోగింపుడు. శ్రీ లక్ష్మణంకారము. పురుషుల కావ్యకళ.

Grand Reduction Sale

Gautha & Co.,

6, Rattan Bazaar, Madras.

Of Electa, West-End, Grand and Gautha Lever
Watches, of different varieties and patterns at Specialty
reduced Prices.

8 Days Sale

from 24 to 31 Dec 1919.

Fine Goods Sold 10, 25, 30, 40, per cent.

Reduction on Prices marked according to the
nature of Goods, since a large Consignment of fresh
goods expected from factories.

You will be benefitted by GOING TO OUR SALE
ROOMS.

Avail this Grand Opportunity. Ever Offered in this
Presidency.

For Ladies a Jewel and for Gentlemen a necessity

విద్యార్థులు- దేహపరిశ్రమ.

(గా. హరివర్మోత్తమ రావుగారు. ఎం. ఏ.)

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించి విచారణ
లు జరిపిన కార్త్యుని కమిషనువారి నివేదికనుబట్టి విద్యార్థుల
కు దేహపరిశ్రమ లేకపోవుటవలన కలుగుచున్న మహానష్టము
లు చక్కగా వివరింపబడినవి. ఏమి సంవత్సరములనుండి వది
లొమ్మిది సంవత్సరములవరకును వయస్కులవిద్యార్థులు 708
రను శరీరీంపగా నూటికి 42.2 వంతుల దృష్టిలోపముగలవారు
తోనివార; అందులో నూటికి 26.1 వంతుల రెండువంతుల
లోపడిన వారుంటుట తెలియజేయబడినది. మొత్తమునూ నూటి
కి 28.16 వంతుల దంకవ్యాధులకు లోనైనవారుండి. నూటి
కి 11.89 వంతుల కిరి కాలవ్యాధులతో బాధపడుచు యుండి;
31.28 వంతుల నాసవ్యాధులకు లోనై యుండి; 3.97 వంతుల
శ్రవణేంద్రియపటస్థితి లేనివారై యుండి; 15.2 వంతుల
కుత్తుకోగమల కంకితులై యుండి; 18.8 వంతుల మిక్కిలి
యధాశుభులయ్యుండిరి. ఈతెల్లము బట్టిచూడ ఏమో యొ
క విషయైక సమస్యగోగము పోలుదని విద్యార్థులకు లేదనుట
తేటపడుచున్నది. ఇక అజీర్తిగోగము, బలహీనత, ఇట్టి కాన
రాని రోగముల సంఘటి చెప్పనక్కరయే లేదు. ఇట్లుచుచేత
ప్రతివిద్యార్థియు రెండు మూడు రుజులకు లోనై యున్నవారగు
చేరియును గడత చులసియుండుట అతిభవ్యవేష్యమగుచున్నది.
అందులోను గ్రామసీమలనుండి లేచున్నవారే వట్టవలన
యలకు జగవృక్షాదులకు బోవునట్టి నడయాసనో పేరుకును పట్టు
పరిశీలనలోలేలి ఇటుచేతనప్పటికి-ఇటుచేరనివారుకనుగొను-
నడయాసను కలెరము లగుచుండుట దివ్యదము మామయినే
యొగ్గాను. ఇటువంటి కిటికీ కారణ మేమో యావములకు
కార్త్యుని కమిషనువారు ప్రయత్నించివారు ప్రస్తుత విద్యార్థి
ధానము అనేకవిధములుగా ఈఫలమును కలిగించుచున్నది.
పరిశోధకులవలన మెలకుచుండు భారమును పరభాషాపారక
విద్యార్థులవలన మూలకముగా నకు వ్యక్తపరిశ్రమయు ఇతర
కారణములతో బాటు చేస్తచున్నవని కమిషనువారి అభిప్రాయము.
విద్యార్థులకాలము గూడ ఆరోగ్యమునకు సహకారి
గాదు. మనదేశపరిస్థితులలో గ్రామీణ కాలమును అపరాధము
ను విద్యకు ననుమోలయును. అయిన నేటిపరిస్థితిలో మిట్టమ
ధ్యానము మే మిడిమేపు చతురకు కాలము ఇచ్చునవ్యా
యమూర్తి సర్ బాక్ ఉద్రేపుగాన (వాసిన యొకవిన్నవిని
యమును వ్రాయుట యిస్తుము కానీరకు. విద్యకేర్పలు
యందు స్థానిక సందర్భములను ఇప్పటికింపె నెవ్వరగా గమ
నింప కలుగియున్నది. ఇటీవల నే వినివిషయము మొకదానిని
ఉదాహరణార్థ మిచ్చుచున్నాను. ఒకసారి గ్రామపాఠశాల
లో విద్యార్థులకు గ్రామీణ కాలమును బోధనకును నుండినది. ఇది
యజ్ఞభూమిలో మిక్కిలి సహజంబగు వర్షాది దీని అధికా
య అప్పేరింది. కారణమేమి చెప్పికో వినుము. విద్యార్థుల
కు 10 గంటలు మొదలు (వాట బాధకమున్నంత వరకు) మ
ధ్యానము 8 గంటలవరకు చుందియుండచేత చేయించవలసి
నది విధియుట. చిన్నపిల్లలకు ప్రశ్రుతయేయుటకీరి తగిన సమ
యముకాదని అధికారులకు విన్నవించబడెను. అంతేకాక అదే
లేకు విద్యార్థులవలనను బోవలసి యున్నయెడల వాలయలోని
తండ్రిలకు పిల్లకాయలు అన్నము తినికొని బోవుటకును ఏ
అంతకయ్యు ననియు తెలుపబడెను. కాని అధికారు లీసమాధా
నము సంగీకరింపలేదు. పిల్లకాయల లక్షణము విద్య ముగిసినవ
లసి వచ్చును" ఇట్టిసందర్భములు జరుగుచుండియు కార్త్యుని కమి
షనువారు ఈవిషయమును మెక్కి చెప్పినవారు కాదు. అంతి
న్నపిల్లల విషయము తరుచివారకును సంబంధించలేదని వ రొక
వేళ వినిని గణించలేదు కాబోలును. అకొరంతకు మన ప్రశ్ర
మచే దీర్చుకొనవలసి యుండును. మనదేశములో యియొక దా
ర్శాగ్రము. విద్యకు పరమావధి భుక్తి కాబట్టి మనకు దెంత
యొక్కరగా గ్రంథములను ఇట్టి పట్టుచున్న దలివంతుల
కంత ప్రీతి. ఇది మహాపాతకము. ఇంతేకాదు. మనదేశములో
వరక ప్రాంతములే అకారోగ్యకరము లైనవి. శీతజ్వరము
ఇత్యాదు లేందోబానిరుకు జన్మవదేశమునుండియే పట్టుపడు
చున్నది. కొందరుకుంబుల మనదేశాగ్రమే ఈరోగములకు
కారణము. విద్యార్థులకు సమయైక తిండికీమి అంగదాస్థుల
కు కలగుటకునుగలను. ఈదేశములో బానిరుకు విద్యనే
ర్పించుట మిక్కిలి కష్టమునుతోటానుకొని యున్నది. కాబట్టి
కొడుకునకు చదువు రాకలెనకు అతడే అనేకము విద్యలకు
నుచికోదనము పెట్టలేనంతిసిగ్గిలో నున్నాడు. విద్యగంతుల

చదువుచదివి కష్టపడిన కరువాకాద న్యుల్పావరమునైనను వి
నని విద్యార్థులున్నార" విని విభూతిభూషణుడగు ఆశవాత్
(వాసివారు. డాక్టరు ఎం. ఎ.కె. బి.న.టి. ఆ.సి.వారు ను
ఇతరీతిని వ్రాసివారు. ఇన్నియవలతోపాటు నూటికి తొం
బదితొమ్మిదిగురు విద్యార్థులు దేహపరిశ్రమ మామయే
లేల పెట్టుటలేదు. లేల పెట్టినవారు ఏ పనినియనముల కాలమో
'దంబెస్స' అనుసాధనముల (త్రిపుటతో సంస్కృతిపాండు
యన్నార. చిన్ననాటినుండి దేహపరిశ్రమకు నలవాటుపడనం
దుల బుద్ధివచ్చినవెనుక నాబలకు బోవలయుననిన ఇతరులవల్ల
యరనియెగతే విద్యార్థులు దేహపరిశ్రమకు మానివేయుచున్నా
రనియు మోకా నొకర అభిప్రాయపడిరి. ఈయన్ని సందర్భ
ములకు కార్త్యుని కమిషనువారు బాగుగ కాలానించివారు.
మెట్రిక్యులేషన్ దాటువకుకు దేశభాషాభాషకవిద్యయే కరక
వలసివదినాదు. పరిశ్రమలవల్ల తగ్గించుట కనేకవిధముల ను
పాలిచ్చివారు. సాంకేతిక పారిశ్రామికవిద్యల కెక్కురకాము
భ్యు మియాలనినదని నిర్ణయించియు పరిశ్రమలన పడయు
యొగ్యతాశ్రమములనును తగ్గించియు కాదన కమిషను
వారు భుక్తి (ప్రశంసయొక్క బలకల్పనకల్పి షీనీప దేనివారు.
అన్నిటికంటె ముఖ్యముగా విద్యార్థుల దేహపరిశ్రమకై విశ్వ
విద్యాలయములు చేతుక. సిగ విద్యాలయలనుగరించి వారుదే
నిక నూచము గమనింప దగియున్నవి. అందరు చుడితులరలే
నే వ్యాపారముచేయుచును విశ్వవిద్యాలయమువారిచే నియ
మితుడుకావలెను. ఇటీవల డె రెక్క అఫ్ ఫిజికల్ ఎడ్యుకే
షన్ అనుపట్టమును. విశ్వవిద్యాలయము (ప్రవేశించువర్షము
విద్యార్థి నిరదు పరిశీలించువలెను. అతనికితగిన వ్యాయము
మిడియని నిర్ణయింపవలెను. నై స్థితినిబట్టి నానందుడవల
నిన యువనము కలదే అట్టితరీఖికి ఏర్పాటు చేయవలెను.
విద్యార్థి వసతిగృహములు మొదలగువారిలో పెట్టవలసిన
భోజనాదికములను గురించియు విద్యార్థుల ఆరోగ్యాదిక విష
యాలను గురించియు ఈ నై రెక్క అఫ్ ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ కరక
ములు ప్రకటింపవలెను. విశ్వవిద్యాలయమువారిచే కళాకా
లల వారే విద్యార్థుల దేహ పరిశ్రమకు కారణమని యను
మోలములను సమకార్పవలెను. వ్యాయము బోధకులకు
తయారుచేయుటయేగాక ఇతర బోధకులకు కూడ కొంత
వ్యాయమువిద్య నేర్పవలెను. వ్యాయము యు నియమించుట
లో కార్త్యుని కమిషనువారు దేశీయవ్యాయములను ముఖ
లేదు. ఎక్కువకష్టములకు లేక కొద్దికాటి కాపులో అనేక
విద్యార్థులకు అనుమించు దేశీయ వ్యాయములను తప్పక
ప్రోత్సహించ దగినదని తెలియజేసివారు. అయినను పాశ్చాత్య
వ్యాయములు ముడ కార్త్యుని కమిషనువారి రెక్కరములు
చూపి కారణము నిబ్బవకు. ఇంతయూ మూలవర కీవిషయ
మును దెప్పించుటకు చేతువా కి కృత్యమై యుండవలసివడె.
ఇప్పటి నై యు ముగము మేల్కొంది యవిద్యాయములలో
ఏని యే విద్యార్థులకు ప్రస్తుతకష్టములతో నకురణీయులుగో
నిశ్చయించి కార్త్యుని కమిషనువారిలకుల ననుసరించి మన
ప్రాంతములకు దగిన మార్పులతో ఏర్పాటులు చేయవలసిన
దని మన ప్రభుత్వములవాని విశ్వవిద్యాలయముల వారిని
కోరకలసియున్నాము. కార్త్యుని కమిషనువారి సలహా లేంత
త్వరగా ఫలింపజేసికొనిన సంతకత్వరగా మనము భావిసంతతుల
ను మృతదీనమునుండి తప్పించివార ముగను ను.

వీరసంయుక్తనాటకము.

మోచెర్ల నానుమంతరామునివికృతము :

ఇది యశుయావరకడ కండ్లితుకు జనుచ (మరి
యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగా కృష్ణగొలుగు లెడ్డియూడి
స్థానేకవర్షములను పీరివిశాము పరిపి వీరస్వర్ణమును బాట
కొన్ని భారతీయ వారీమణియగు సంయుక్తాదేవి చరిత్రము.
ఈ యయ్యుమే మన భారతభూమిని కత్తిపండ్లి దేశముకొను-
బారితిని గొరవముకొను-పొరాది దునామ్మడి ఉ నేనా
సమూహమును బహుసంఖ్య కావించిన కడపకీ వీరసాధ్వీ
యడి. ఇందు బృహ్మరాజుకాగ్యునికేరము- సుయుక్త పతి
భక్తి జనుచ (మరి మోచెర్లలేనిపము మూర్ఖ- ఈవర్షధట్టు
దుర్మార్గువులగుట- దేశకర్మ- ఉర్రకామునకు విశేషిక
రింకబడినది, దేశభక్తి రాజభక్తి సిగ్గుభక్తి కలిగి క్తి యున్నగు
వాని కాటపట్టును సులభమైనది ప్రదర్శన మొగ్యముగా రచిం
పలచడినది. వెల రు 1-0-0.

వలయువారు- ఎమ్. హెచ్. రావు అందు సన్ను,
కాకినాడ అని వ్రాసిన బడయగలను.

క్లాస్టిసిగరమున ఏక కాలమున ఎరిమిది కార్మిక పథము జరిగినవి. వేలకొలది కార్మికులు సమావేశమైరి. జనరలు డబ్ల్యు. కును తనిఖీచేసి తీర్చిదిద్దెను. డబ్ల్యు. ఓ. డ్యూరెగాన్ల ను కీషీంపనలెవని వారందఱను తీర్మానముల గానించెరి. స్కాంట్లెందు లిబరలు సభ్యులుగూడ తనిఖీచిరి. అని చార్జి మను గార తుప్పిరి కింతిచార్ల బొంబాయి కారాగృహపత్రిక యందు ప్రకటింపబడినది.

సమయము 16, 28 తేదీలకు వెలువడిన మహారాష్ట్ర ప్రతి
 కటమును 'రాజకీయ నిర్బంధముల' విడుదల చేయవలసినదా
 లోయను క్రింద పేర్కొనబడిన ప్రతిభాగమును నుండియు
 అన్ని 'పూనా పాలిటికల్' (విజయపురి లైట్ పిటీమన్) సామ్రాజ్య
 గుండా మంజూరినదిగ నెత్తిపెట్టి పి. యస్. బాబ్స్, బి. యె.
 గారుకు చెప్పి డి. వి. గోఖలే, బి. యె. యెల్, యెల్ బి,
 సోదరుల సోదన నమోనా ఆర్జీ ప్రయత్నములు జూరు. ఆ
 అర్జీని జేర్చి భావలలోనికి తర్జుమా చేసి ప్రతిభాగముల ప్రయ
 రింజుగోరవారు. మన యాంధ్రలోకమున వెలసిన పత్రికలలో
 నా మాచిసంతకము ఆంధ్రప్రతిభా మాత్రముకాని దినపత్రిక
 యగును ప్రయరించియున్నది వారపత్రిక యందుగూడ ప్రయ
 రింజునడచినా వాడు తెలియదు. మా గ్రామమునుండి కొన్ని
 అర్జీలు సంతకములతో కంపబడినవి. దానిపై శ్రీకృష్ణ గారు
 దయా పూర్వకముగా ప్రత్యుత్తరము వ్రా
 యును, మిశ్రాంతములనుండి అర్జీలే వచ్చుట లేదని
 యు హిందూజాతీయ నుండిన ముప్పదిమూడు కొట్ల ప్రజలలోను
 ఒకకొట్టి ప్రజయొక్క సంతకము లైనను శ్రీ చక్రవర్తి గారికి
 చేరకలేననియు, దానికొరకు బాహు శ్రుతివారమును ఇంకాండు
 జాతీయములు టూవాద్వారా పంపుచుండెదమనియు, సాధ్యమైనం
 తర్వరలో జేరియ సోదరసోదరిములును తమ సంతకములతో
 నన్ను సంతకవలసినదనియూ, మనప్రాంతముల నన్ను శ్రీకల
 యెన్నిటిలోను కొంతకాల మిక్రిప్రయరింపింక ప్రతిభాగముల
 కొరవలసినదనియు, ఇప్పటి (10-12-19) వరకు 60,000 ల
 సంతకములతో నన్ను అర్జీలను పంపితిమనియు, ఇంకను
 984000 ల సంతకము లైనను అధ్యము కావలసి యున్నదని
 యు, తెలియవలచియున్నారు. అంగ్లదేశిక శ్రీకల లక, హిం
 దూ, న్యూయిండియ, జెప్సిను, అమృతబజార్ మున్ను శ్రుతి
 కలు సహితము ఈ యుద్ధములలో తోడ్పడుచున్నట్లు
 కనిపించును. దీనికివారణాసు మన యర్జీలన్నియు బుట్టదాఖ
 లగునే కాని సరియగు విచారణలోనికి వచ్చి యుపకారము
 జరగదనెడి యభిప్రాయము కావచ్చును. కానిండు. జరుగక
 పోనిండు, కర్మయోగియగు శ్రీబాలగంగాధర తిలక్ మహా
 శయును జెప్పియుండునట్లు మనకార్యము వనమేల మనకుల
 యును. మానవప్రయత్నములేని పర్యవసానము దైవమువై
 నిడుగను. జేరయసోదరులు కొందలు జేరయనందును జేరం
 తరములందును కారగ్యహానులం దుండిరికదా. అట్టి వారి
 విముక్తికి శ్రీచక్రవర్తిని ప్రార్థించుట మనకతప్పా? మాకు
 స్వరాజ్యమిచ్చునియు, జన్మసాక్షులను దయచేయదనియు,
 కొరుటలేక? అట్టిదీ, నిర్బంధములను విడుదలచేయుచునెను
 కొరిక. కాల మెన్ని మార్పుల నుత్తరము దెచ్చుటలేదు. తగినంత
 రాజకీయవిద్య యిచ్చుమి కొన్ని నేరములు గావించి కొందలు,
 సి. ఇ. డి. ల. వారినిబడి కొందరు, దైవోపహతులై కొందరు
 విరళులనుండి అందమానదీవులు యున్నగు అన్యజాతీయల
 లోను జేరయనందును కారాగారము నుద్ధరించుచున్నాడు.
 ప్రపంచమున నూతనదృక్పథము కన్పట్టుచున్నది. దుండెగిడు
 లగు జర్మనులు పూర్తిగా మండి-పబడిరి కాంతి ప్రపంచరంగ
 మున ప్రవేశించినది. ఇట్టిమార్పులు ప్రపంచపాటకములను
 గలిగిన కాలములో మననిర్బంధ సోదరులలోమాత్రమే మార్పు
 గలుగలేదని ఎవరైన జెప్పసామానింతురు? హిందూజాతీయకు
 సంస్కరణములు త్వరలో రావై యున్నవి. ఈ నూతన ప్రపం
 చమునందు విహరింపవలెనని నిర్బంధములకుగూడ వాచ్ఛయిం
 దును. కావున సర్వదయామయిండుగు చక్రవర్తిగారిని క్షేత్రం
 చ లేక మనజాతీయ సోదరుల విడుదలుచ్చుని కొరవలయును.
 గ్రామమునకు నలుగురైదుగురు బహుశరీ మాత్రుభావలో
 శ్రీ ఆంధ్రప్రతిభాగముల యున్నగునాన ప్రయరించు
 నమోనా గమనించి యర్జీల సర్వరకు పూనా పాలిటికల్
 (విజయపురి లైట్ పిటీమన్) శ్రీకృష్ణ, 586 సమాన్, పూనా
 పరమున కంబదగు. కనుమోచ్చరిక బూని మనయంధ్ర
 లోకమున నుండు శ్రుతిక్షేమి తమసంతకములు, చదువు
 కొననివారల ప్రేమానుభవల సహితము పంపి యుప్రాంత మి
 కార్యమున తోడ్పడలేక పోయినదనెడి నింద బాప మిత్తుల
 కొరుచున్నాడు. ఆంధ్రలోకమున వెలువడు ప్రతి శ్రీకల
 రాజమునన, అంగ్లదేశిక, వారి, మాన మున్నగు ప్రతికారాజ
 ములను ఈ మనరాగ్యమునందు మన పూనాసోదరనికి
 తోడ్పడుదని యిందుములముగా మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నా
 డను. శ్రీల సంతకముల గూడ ముఖ్యముగా కొరవ
 లు నని శ్రీకల శ్రీ గారు కోరుచున్నాడు.

U. B. DUTT & Co., Calicut.

(1646) Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

సానికాది వార్తలు

(1)

బల్లారి సరసవిద్యోగిని సభవారు:— శనివారము రోజున ప్రజాసభాసభాగమున 28-12-19 ఆదివారం కృష్ణలీల నాటకమును గోక్షేత్రమున 5-80 గంటలకు ప్రదర్శించుట.

పార్కు వేడుకలు:— రేపటిదినము బాలభటుల కృత్యము, కాగడాల ఊరేగింపు జరుగును. సోమవారము నాడు, కాలేజి విద్యార్థుల పోటీ ఆటలుండును. రాత్రి బాదాసంచా కాల్యములు.

సర్ శంకర నాయుడుగారు:— ఇండియా మంత్రి సంఘమున 50 ప్రభా శంకర పట్టిగారి స్థానమున 50 శంకర నాయుడుగారు నియమింపబడిరిని యిండియా మంత్రిగారు ప్రకటించిరి.

సుగుణిలాస సభ:— వీరు నిన్నటి సాయంత్రము ఇండియా పురమందిరమున క్రిందభాగములో హరికృంద నాటకమున ఆరవమున దివ్యముగ ప్రదర్శించిరి. కొంచెము సంగీతము కూడ నున్నచో నదికితాది యెచ్చివట్టుండెడిది.

విదేశీ తంత్రీ వార్తల యాలస్యము:— నిండువార్షి ఆర్జీవర్ టెలిగ్రాములు జేరుటకు బా. బాయినుండి లండనుకు 4 దినములును లండనుకుండి బొంబాయికి 8 1/2 దినములును పట్టును.

అమరకల్ప విలాసినిసభ:— ఈగ్రామము నమా జము ఆదరణక్రింద 200 తింబు పెట్టినదిలో నందు కాంతాళి మునున క్రిందవింశతి వ. సోమదేవ శక్తిగారిలన క్రింద ద్వాపరములోని దశకుంభమునుగూర్చి శుక్ర, శ, ఆది వారములలో రాత్రి 8-80 గంటలకు ఆటవేసింపబడును.

సుగుణ విలాసినిసభ:— ఇండియాపబ్లిక్ హాలు క్రింద భాగమున, నుగుణ కల్యాణసభవారు సేతుసాయంకాలము 5-80 గంటలకు తెలుగున పానుకాట్టాభిషేక నాటకమును రేపుసాయంకాలము 5-80 గంటలకు ఆరవమున సింహాంధ రాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

చెన్నపురాంధ్రసభ:— రేపు శనివారము సాయంకాలము 5-80 గంటలకు ఇండియా పబ్లిక్ హాలులో చెన్నపురాంధ్రసభవారు విజయనగర సామ్రాజ్యపతన నాటకమును తెలుగున ప్రదర్శించెదరు. బల్లారివాస్తవ్యులు టి. రంగారావు, బి. ఏ. బి. ఎస్., గారు యస్తుమవరాన్ పాత్రమున కృత్యంపెదరు. ఎల్లుండి యాదవారము సాయంకాలము ప్రజాసభ నాటకమును ఈ సభవారు ప్రదర్శించెదరు.

బల్లారిసరసవిద్యోగినిసభ:— 25-12-19 తేది బుధవారము సాయంత్రము 5-80 గంటలకు వైశిఖరవారు గోక్షేత్రమునందు చిత్రశీలునాటకమును ప్రారంభించి 10-45 గంటలవరకు ఆర్యకృత్యముగ ప్రదర్శించిరి. నియమితకాలమునకు మునుపే హాలు ప్రేక్షకులతో క్రిక్కిరిసిపోయెను. సభాక్రమ ధరించిన సుబ్బారావుగారు, దమయంతీదేవియు ధరించిన హెచ్. రామచంద్రరావుగారు తమపాత్రలను మిక్కిలి ప్రశంసనీయుముగ ప్రదర్శించిరి. బి. మాధవరావుగారి సాయము బువేసము, వారిచేర్చులు ప్రేక్షకులకు కడుపుబ్బువట్టు నపుడు పుట్టించెను.

చంద్రహాసనాటకము:— మొన్న సాయంకాలము చెన్నపురాంధ్రసభవారు ఇండియా పురమందిరమున క్రిందభాగమున ధర్మకరము కృష్ణమోచావ్యయగారి చంద్రహాసనాటకమును మిక్కిలి చుర్రోవారముగా ప్రదర్శించిరి. ఈనాటకమును ప్రదర్శించుట చాల కష్టము. కృష్ణమోచావ్యయగారి వారు నైతము దీనిని ప్రదర్శించ బూనినవారు కారు. గతసంవత్సరము దీనిని చెన్నపురాంధ్రసభవారే సుట్టమునకు ప్రదర్శించుటకు సాహసించి యత్యంతచుర్రోవారముగా తమ కార్యభారమును నిర్వహించి ప్రేక్షకుల ప్రత్యేకపుష్కలము పొందులయిరి. వీరి యీ మొన్నటి ప్రదర్శనము మూడవది. పాత్రాధ్యక్షులందరూ యథోచితముగ ప్రవర్తించి నాటకమును ముగియద రక్షిణింపినందున కెంతయు నభినందనీయును.

అంధ్రసభ: చిత్రనటీయము:— నిన్నటిదినము అంధ్రసభవారు చిత్రనటీయము సభివ్యయగారి కృత్యమును ఈనాటకమునందు, లోప మెద్దియు గానినంతదని తెలుపుట కెంతయు సంతసించుచున్నారము. పాత్రధారులందరూ తమ తమ పాత్రలను మిగుల తృప్తికరముగ నిర్వహించిరి. వీరిలో కొందరినూర్చి ప్రత్యేకముగ వెలుపుట కష్టముగ వోచుచున్నది. అయినను బాహుకపాత్రను ధరించిన రామచంద్రయ్యగారు, దమయంతీపాత్రను ధరించిన శ్రీరామచంద్రయ్యగారును నుజేపుని పాత్రను ధరించిన రామకృష్ణయ్యగారును, తమ నైపుణ్యముచే నభ్యుల మనముల నభివ్యయగారి రంజితజేసిరి తెల్పుకొనెదరు. జనమెరిగినబావకి జందమీల ననుసంబుల రామచంద్రయ్యగారి సామర్థ్యముగూర్చి కడుమరము ముచ్చటింప నక సరములేదు. దమయంతీపాత్రయ్యగారును వారు కడు సేర్వతోగనుబలుపగలిగిరి. దమయంతీ ద్వితీయస్వయంవర ప్రకటనము చదువునపుడు వారు జూపిన ఉద్యోగము మఱపునకు రాజులయి. దమయంతీ పాత్రధారి అన్న యంతరములందును రసమును చక్కగ పోషించెను. స్వయంవర సమయమునందు నిలునివైగల యను రాగమున, ఆరణ్యమున వియోగదుఃఖమున, వత్సరకాథర్మమున, బ్రాహ్మపాత్రయ్యగారి ప్రదర్శించెను. వీరికిగల నవాజగక్రమధర్మము. జలవాసామధ్యమునకు వస్త్ర దెచ్చును. నుజేపాత్రధారి తనధర్మమును బాగుగనిర్వహించి, నభ్యుల హృదయలకు పాత్రుడయ్యెను. వీరి భాగ్యవశమున మెంతయు ముచ్చటగియున్నది. మిగిలినవారిలో నల పాత్రను ధరించిన నాగరాజరావుగారు, కలిపాత్రను ధరించిన జే. శేషగిరిరావుగారు, భారతిపాత్రను ధరించిన రామచంద్రయ్యగారు, ఇంద్రసేనపాత్ర ధారియు కిరాతుని పాత్ర ధారియు నభ్యుల ప్రశంసకు బాగులయిరి. సేటిదినము లంకకే, రేపటిదినము విజయనగర సామ్రాజ్యపతన నాటకమును ప్రదర్శించబడును. రామచంద్రయ్యగారు రేపటిదినము నవాజుదేవమును ధరించెదరు. అధికకృత్యక్రమములకు లోనై అంధ్ర నాటకకళకు పోషించుచున్న ఆంధ్రసభవారికి, చెన్నపురి ఆంధ్రము తిని ప్రాత్యానాము నొసగుట ధ్యాయని నజే దించుచున్నారము.

విద్యార్థిస్వాగతము:— నాల్గవ యాంధ్రసభసత్తమహాసభలో శ్రీమద్భారతి పాత్రయ్యగారిచే ముగియించిన గాను జేదము వెంటకరాయ కాశ్రిగారి నభినందించుటగాను కాశ్రిగారి కృత్యాభిరుచులకు పురూహద్రావిడులు క్రిస్తవ కళాకాలాధికమున కడచిన శనివారము చదివించడ మందరి రామకాశ్రిగారి యగ్రాసనాధిపత్యమున కభివరెగతు. పునుగు సీతారామ కాశ్రిగారు పురూహద్రావిడులుచేసిన యాంధ్ర భాషాసేవకు గురించి విపులమైన యుపహాసము చేసిరి. దండగుంట నూర్యవారాయణకాశ్రిగారు పురాణము నాగభూమజము పంతులుగారును వేటకరాయకాశ్రిగారి క్రతిభావిశేషమును విమర్శన సామర్థ్యమును నర్వతోముఖవైకల్యమును ప్రకటించిరి. కాశ్రిగారి గోపాలరావుగారు కూడ వేటకరాయ కాశ్రిగారిని ప్రశంసించుచు, అంధ్రభాషకు సాంగోపాంగ మగు వ్యాకరణము లేకుండుట శోచనీయ మనియు, అట్టి సమగ్రవ్యాకరణమును సిద్ధపరచుట వేటకరాయకాశ్రిగారివారికింకె సమర్థులగుటకు సంజహాస్యద మనియు, కాశ్రిగారి యసంగసాహస్యకైసామర్థ్యములును వైదికవిశేషమును కృత్యముకాకుండు అట్టిసమగ్రమగు వ్యాకరణంపురచనకు వివిధయోగవిధిచే కాని పురూహద్రావిడులు గావించిన యాంధ్రభాషాసేవ సమగ్రము కాబాలదనియు ఈకార్యభారమును నిర్వహింపజేయుటకు నామకాశ్రిగారివారిని ప్రత్యేకముగ నన్యాయంపవచ్చుమన్న హోద్యవశే అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారికింకె అప్పు తెలియక లేనియొ సమయోచితముగ ప్రస్తావించిరి. అంతరము కృష్ణస్వామయ్యగారు కాశ్రిగారివారి కోరియుచి పురూహద్రావిడుల ద్వారావిడతము సేతిలింకాయకుంటి దనియు, శుద్ధాధ్యయంతటి యాంధ్రకృత్యము వారిని నిర్దించితి గాన వారు ఆంధ్రులే యనియు, ద్రవిడశేఖమిస్వయం శిక్షాడికి కల్పి నపుడూ ద్రావిడులు ఇటీవల ఇటు సోమము మాటాడబూతుట యనుచితునియు తెనుగే మాటాడునట్లు రీత్యానింపవలెననియు ఆంధ్రభాషాసేవ సేయుటకు రిమకును కృతూహలము కలదనియు ప్రస్తావించి కరతాలధ్వజలనము కాశ్రిగారికి కాలపులు సన్మానముగ నుచ్చరించిరి. క్రభర్తయ్యవారు కాశ్రిగారికి మహామహాపాత్రయ్యగారిచే ముగియకొనెటకుండుట శోచనీయమనియు ప్రబాసన్మానమును మాచియెన

వా రతిర కాలములోనే కాశ్రిగారివారి నన్యాయంతురనియు నభ్యులే గ్రహముగా నభిప్రాయపడిరి. కథ యిగిసినతరుక జరిగిన సంభాషణలనుబట్టి మాడగా, అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారి ధనసాహాయ్యముతో వేరము వేరము రామకాశ్రిగారు అంధ్రమునకు సమగ్రమైన వ్యాకరణము ప్రాధుటకు అదిరి కాలముననే పూనుకొనునట్లు వోచుచున్నది.

క్రొత్త ఆయుర్వేద వైద్యశాల. ఆంధ్ర ఆయుర్వేదమహాసభ విజయనగరమున దిటివల జరిగిందిగాన నాసభకు వైద్యరత్న, పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారును దాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకలిగారును వెల్లిరి. వారిలు వెల్లిటకులన ననుబాలభరితము కలిగినది. ఈనెల 21-6 తేదీ వుదయమున కన్యకాపరమేశ్వరీ ధర్మ ఆయుర్వేద వైద్యశాల ప్రారంభోత్సవము జరిగినది. ఆసభకు దాక్టరు లక్ష్మీకలిగారు రధ్యక్షులనొందిరి. వేలకొలది ప్రజలు వచ్చిరి. డి. ఎస్. లింగర, పి. పింభద్రస్వామి, డి. బండరాజులింగం శే. సన్యాసిరాజు, ఎస్. టి. వరదాచారిగారు మాన్యు ప్రముఖులు మఱువున వచ్చిరి. ధనమును మఱువు రాక సంఘముగ సేర్పడిరి భిక్షగ్రాహ ఎం. వెంకటేశ్వరరావుగారు వుదతముగ నొకసంవత్సరమువరకు వజ్రేయ సంగీకంపిరి. విశ్వపు యం క్రకాలలవారును కన్యకాపరమేశ్వరీ ధర్మధివారును నెలకు 200 రూపాయల నియ్యుటకు వాగ్దానము చేసిరి. పి. వీరభద్రస్వామిగారు కార్యదర్శిగా నియోజింపబడిరి వైద్యశాలకు సంబంధించినట్లు ఆయుర్వేదకళాశాల సేర్పడుటకు నెలకు రు 100 విరాళ మిచ్చెదమని సంస్కృతకళాశాల ప్రిన్సిపాలు వరదాచారిగారు వాగ్దానము చేసిరిరింతివాద్రవచ్చినది.

కృతసాయవిద్య:— బొంబాయి గవర్నరు పూనాస్థుర సాయ కళాశాల వార్షిక సమావేశమునందు కృతసాయా కళ్యేతనగూర్చి యుపన్యసించిరి. కృతసాయ కార్యుఖిజ్ఞాన యను పురోధకుల నర్తకసరము. దొంతము వారండుల కధికముగ ధన మొసగుచున్నారు. 920-వ వత్సరమున కనీసము 6 క్రొత్తసాతకాల తేర్పనకు బంపని వారు నుడిగిరి.

నిన్ను బాతుభారత సంఘము:— ఈనెల 28 వ తేదీ ఆదివారమునా దుదయము 8 గంటలకు కాట్రురచేరిలో మత యానూర్చి స్వామి బ్రహ్మనంద జుబువాడు గా ర్లువస్థానించెదరు.

బల్లారి సరసవిద్యోగిని

సభవారు

1919 డిసెంబరు 27 తేదీ శనివారం సాయంత్రము

ప్రహ్లాద నాటకము

28-12-19 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము

కృష్ణలీల నాటకము

ఆర్జీవియనువిధి లోనుండు గోకేల్ హాలునందు ప్రదర్శింతురు.

మదరాసు అందునదరక్రమరాటా

రైల్వే కంపెనిలిమిటెడ్ (ఇంగ్లాండులో ఇక్ కాంపొకేటు జేయబడిన)

నో టీ సు. (1972) మదరాసు కాకినాడ మధ్య పోవు య గ్గు

నెం. 1, 2 మొయిలు బ్రెయినులతోటి పోవు యగ్గు బోనై మూడవతరగతి బండిని (కంపార్టుమెంటు) 1920-వ సం॥రంజనవరినెల మొదటి తేదీ నుండి తీసివేసి బోనై మూడవతరగతి ఫలహారముల బండి వాటితో చేర్చబడును. సదకు బ్రెయిను మద్రాసు వాల్తేరు మధ్యపోవు బండ్లకు చేర్చబడును.

ఆంధ్ర వత్రిక

1919-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 26-వ తేది

శుక్రవారము

సార్వభౌముని సందేశము.

సార్వభౌముని సందేశమునకు ప్రజలెల్లరు కృతజ్ఞతను తెలుపక మానరు. సార్వభౌముని సేవకు లీడేశమున నెట్టి విమర్శనలకు పాత్ర లగుచున్నను, సార్వభౌముని విషయమై ప్రజలత్యంత గౌరవభావము గలిగియున్నారనుటకు సందియము లేదు. సార్వభౌమునియందు బ్రిటీషుసామ్రాజ్యభావము మూర్తీభవించుచున్నది. బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమును కారవించెడివారందరును సార్వభౌముని కారవంపకమానరు. చక్రవర్తి లింతవరకు గావించుచున్న వాగ్దానములను, వారి ప్రతినిధులు చెల్లించకుండుటచేతనే, ప్రజలు మనోవ్యధ చెందుచున్నారు. ఇట్టి మనోవ్యధను, రాజద్రోహమని కొందరు వాకొనుచున్నారు. విక్టోరియా రాణి గారి ప్రకటనమును సఫలపరచియుండినచో, దేశములో ఏపుడు ప్రబలియున్న యశాంతికి తావు లేకుండెడిది. జార్జి సార్వభౌముని ప్రకటనలో కెల్లముఖ్యమయిన విషయము రాజకీయనిర్బంధితుల క్షమాపణ. సంస్కరణముల నిచ్చుటకు ముందర, రాజకీయనిర్బంధితుల విడుదల ముఖ్యవసరమని మే మనేకమారులు చెలిసియుంటిమి. రాజకీయ సభ లిటులనే ఉద్ఘోషించియుండెను. సార్వభౌములు ప్రజల మొరల నాలకించి వాటిని సఫలపరచి నందులకు వందనార్హులు. ఆ ప్రకటనమునకు ప్రజలెంతయు కృతజ్ఞులుగ నుండురు. కాని, రాజప్రతినిధిగారు నిర్బంధితుల నందరిని విడిచిపెట్టుదురో లేదో యని, ప్రజలు సందేహమనస్కులుగ నుండక మానరు. సార్వభౌముని మహోద్దేశమును నిఫలపరచుటకు, కావలయునేని సందు లేకబోలేదు.

ఎవరి విడుదలచే ప్రజాక్షేమమునకు భంగము వాల్చి దని తమకు దోచునో, వారి నెల్లరను రాజప్రతినిధి విడువవచ్చునని, సందేశము తెలుపుచున్నది. రాజప్రతినిధిగా రెటుల నిర్ణయింతురో నూహించజాలము. లజపతిరాయి గారికి విమోచనము గలుగునా? మహమ్మద్ ఆలీ షాకతు ఆలీ గార్లు విడుదలజేయబడుదురా? అరవింద హోషా గారిపై గల నిషేధము తొలగింపబడునా? ఆంగ్లనిర్బంధితులగు చెంచయ్యగారికి స్వాతంత్ర్యము చేసారునా? ఇట్టి సందియములనేకములు దముంపక మానవు. సార్వభౌముని సందేశము సఫలమగుట, రాజప్రతినిధిగారి నిర్ణయముపై నాధారపడి యున్నది. నూతనశక మారంభమయినదని, సార్వభౌముడు ప్రచురించెను. నూతన కారంభమున, ప్రాత వైషమ్యములు సమసిపోవలెను. నిర్బంధితుల నెల్లరిని విడిచిపెట్టుటయే, గుండుకు మూలసాధనము. వీరిలో కొందరిని విడిచి పురికొందరిని నిర్బంధమున నుంచుటవలన నేమాతము లాభముండదు. వంజాబుఖిత్తుల సంగతి మేక వారి కీపాకర్య మొనగబడునా? వంజాబు కుమారచర్యల నవలంబించిన అధికారులందరు విడుదలయి బిల్లుక్రింద కాపాడబడుచుండ, నిర్బంధితుల ని శుభసమయమునం దగునను వెంటనే విడిచిపెట్టుట న్యాయము గాదా? ఇట్టిసందియములనేకములు మనమును బాధించుచున్నను, సార్వభౌముని సందేశమునకు తగిన గౌరవము

జూపుటకై విమర్శనమునకు బూనుకొనము. సార్వభౌముని ప్రతినిధులు వారి మహోద్దేశములను సఫలపరచి, సామ్రాజ్యబంధమును దృఢపరచెదరుగాక యని మాత్రము కోరెదము.

జార్జి సార్వభౌమునికి హిందూదేశ ప్రజలయెడ గల సానుభూతి లోకవిదితము. ఇటులనే ఎడ్వర్డు చక్రవర్తియు, విక్టోరియా రాణియు భారతీయులయెడ సహృదయ సానుభూతి నెప్పటికప్పుడు వెల్లడించుచుండిరి. జార్జి సార్వభౌముడు, ప్రజలకు స్వపరిపాలనములేని కొరతను బాగుగ గుర్తించెను. భారతీయుల స్వపరిపాలనావాంఛను, వారు జాగరూకతతో పరిశీలించుచుండిరి. ప్రజాభిలాషకు మూలకారణము, వారికి బ్రిటీషుసామ్రాజ్యముపై గల యభిమానమే యని, సార్వభౌముడు గుర్తించెను. ప్రస్తుత సంస్కరణములు, ప్రజాశయముల కెంత కొరవడి యున్నను, వాటిని ప్రజలు పయోగించి వాటివలన పొందగిన లాభము నంతయు పొంద ప్రయత్నించెదరు. అటులని, మిగిలిన సంస్కరణములుగూడ త్వరలో లభించుటకై శాసనబద్ధమగు నాందోళనము సలుపకుండ నూరకుండజాలరు. ప్రజాభిప్రాయ మితివన నున్నటుల స్పష్టము. రేపటిదినము జరిగెడి కాంగ్రెసుసభలో, ప్రజాభిప్రాయము స్పష్టముగ వెల్లడి గాగలదు. కాంగ్రెసుసభ ప్రజలకర్తవ్యమెద్దియో నిర్ణయింపగలదు. త్వరలో గమ్యస్థానము జేరవలెనను వాంఛను సామ్రాజ్యభిమానమే ప్రోద్బలపరచుచున్నది. భారతీయులుగూడ మిగిలిన భాగములతో బాటు సమానస్థాన మాక్రమించి సామ్రాజ్యసేవ నొనర్ప బద్ధకంఠులై యున్నారు. బలహీనమగు హిందూదేశము సామ్రాజ్యబలమును క్రుంగజేయును గాని వృద్ధి జెందింపవలెను. స్వపరిపాలనాభిలాషలే నిజమగు సామ్రాజ్యభిమానము. ఈవిషయమును అధికారులెంతత్వరలో గుర్తించిన, దేశమున కంత శ్రేయస్కరము.

చక్రవర్తికుమారులగు యువరాజుగారే నూతనసంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టుట కీ దేశమున కేతెంచుట మిగుల సంతోషప్రదము. యువరాజుగారు పిన్నవయసునందే ఉదారభావములను వెల్లిబుచ్చుచున్నారు. అధినివేశ రాజ్యములలో వారి నడుమ గావించిన కర్యటనము, అమితోత్సాహము జనింపజేసినది. వారు హిందూదేశమున కేతెంచుటచే అంతకన్న నెక్కుడుత్సాహము ప్రజలలో ప్రబలుగాక యని కోరెదము. వేల్పు యువరాజుగారిని హిందూదేశ ముత్సాహముతో నాహ్వానించుటకు, భారతీయుల మనఃక్షేత్రముల నీలోపుగ నధికారులు తొలగింపవలెను. రాజకీయ నిర్బంధితుల నందరిని విడువవలెను. నిర్బంధ శాసనముల తొలగింపవలెను. పత్రికాశాసనమును తొలగించి, పత్రికా స్వాతంత్ర్యమును చేకూర్చవలెను. ప్రజల వాక్స్వాతంత్ర్యము తిరిగి నెలకొల్పబడవలెను. పాలకపాలితులు భయలకును పరస్పరవిశ్వాసము ప్రబలునటుల జేయవలెను. ఈ భారతంతయు అధికారులపై నిలిచి యున్నది. వారు దీనిని సక్రమముగ నిర్వహింపలేని, ప్రజలలో నమితోత్సాహమును పురికొల్పుటకు విలుండదు. సంస్కరణముల ప్రవేశమున కనుకూల వాతావరణ మేర్పడదు. సమయమునకు దగిన ఉదారభావమును, విచక్షణజ్ఞానమును, విశేష సానుభూతిని, హిందూదేశాధికారులు గనుపరుపగలరా? సార్వభౌముని సందేశము వారిని ప్రబోధింపగలదా? పాలకులును పాలితులును, అన్యోన్యసంశయముల బాధగలరా? గతమును మరచి, ఉభయములు భ్రాతృభావముతో మెలగుదురా? ఈ ప్రశ్నలెటుల పరిష్కరింపబడునో,

దానిపై హిందూదేశపు సక్రమాభివృద్ధి యంతయు నాధారపడియుండును.

కాంగ్రెసు మహాసభ

నేటిదినము కాంగ్రెసు మహాసభ అమృత సరమున కూడవలసియుండెను. కాని వర్షము లధికముగ నుండుటచే, నేడు సభ గూడలేదు. రేపటిదినము మధ్యాహ్నము 1 గంటకు సభ ప్రారంభమగునని, తంతివార్త తెలుపుచున్నది. అమృతసరమువారనేకమగు యిబ్బందులమధ్య కాంగ్రెసుసభను జరుపుచున్నారు. అమృతసరములో ప్రజల బిటీవల ననుభవించిన దుర్దశ వర్ణనా తీతము. జనరలు డయరుగారా గ్రామమున గావించిన ఘోరకార్యములు ప్రపంచమును తల్లడింపజేసినవి. ఆంగ్లదేశవత్రిక లన్నియు, వీటిని గూర్చి వినినపుడు విస్మయపూరితము లయ్యెను. లేబరుపక్షమువారే గాక, లిబరలు కన్సర్వేటివు పక్షములవారుగూడ తమ యాగ్రహమును వెల్లడించుచున్నారు. అమృతసరవల్లగా మిట్టి ఘోర యవస్థకు పాల్పడినను, తన వెనుకటి వాగ్దానమును మరచిపోవలేదు. అమృతసరమువారి భారమును భరింపలేరేమో నని, మిగిలిన రాష్ట్రముల వారు తలచి తమతమ ప్రదేశములకు కాంగ్రెసు సభ నాహ్వానింప నిశ్చయించినను, పాంచాలదేశియులు తమ వాగ్దానము నెలులనయినను చెల్లించి తీరెదమని పట్టుదలబాపిరి. స్వామిశ్రద్ధానందుని నాయకత్వముక్రింద, సభను జరుపుటకు వారుత్సృష్టప్రయత్నములను సలిపిరి. భారతీయ ప్రముఖులందరు తమవద్దకు విచ్చేసి, తమ సూరడిప మని వేషకొనిరి. వారిప్రార్థనలు భారతీయుల మనములను కిరగజేసెను. అన్ని భాగములనుండి ప్రతి నిధులు వెడలిరి. కాని, మితవాదులుకొందరు బిట్ట బిగిసి తాములేనిచో ప్రపంచమే నిలువదను నసాంభావముతో, శ్రద్ధానందుని ఆహ్వానమును నిరాకరించిరి. సంస్కరణశాసనమును ఉపద్రవమునుండి కాపాడుటకు వారు కలకత్తానగరమునందు ప్రత్యేక సభను జరుపుచున్నారు. కాని, వీరిలో గూడ కె. నటరాజు, గౌ. శ్రీనివాసశాస్త్రి, సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు మొదలగు మితవాదులు దేశబాధ్యతలను విడనాడజాలక, అమృతసరమునకు వెడలిరి. వంజాబు క్రభుత్వపు నిషేధమును నిరాకరించి బిజినచంద్రపాలుగారు వెడలిరి. ఈ వర్తమాలు కాంగ్రెసుమిగుల జయప్రదముగ జరుగుననుటకు సందియములేదు. తన సర్వస్వమును దేశ సేవకై ధారపోసిన స్వామిశ్రద్ధానందు లాహ్వాన సంఘాభ్యుత్థులుగను, పాంచాలప్రజల బాధలను నివారింప సమకట్టిన వండిలి మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు అధ్యక్షులుగను నుండ, కాంగ్రెసుసభ తన ధర్మమును బాగుగ నిర్వహించు ననుటకు సందియములేదు. ప్రజల కోర్కెల నది స్పష్టముగ చెలిపి, భౌతిక కర్తవ్యమును నిర్ణయించుట నిశ్చయము. కాంగ్రెసుసభ సందిగ్ధసమయమునందు సమావేశ మగుచున్నది. ఒకవంక, సంస్కరణ శాసనము సార్వభౌముని యంగీకారము బడసి త్వరలో ప్రవేశపెట్టబడనున్నది. వేరొక వంక వంజాబుపరిశితులు ప్రజల దృష్టి నధికముగ నాకర్షించుచున్నవి. సార్వభౌముని సందేశ మితరుణముననే ప్రకటింపబడినది. భావిపరిణామ మును కాలముగ నుండునను నాశకు తావుగలదు. అట్టి యాశ ప్రజల ప్రబలకృషి మూలముననే సఫలమగును. భారతీయ లీపయమున నెలుల ప్రవర్తించెదరో యని నాగరికప్రపంచ మెదురుజూచుచున్నది.

65070 65071

నిదేశ తంత్రీ వార్తలు

[తైలం వజస్ని]

భంగ్యం

ఐరిషు స్వపరిపాలనా సూచనలు.

ప్రధానమంత్రి యువస్వామి.

లండను, డిసెంబరు 22:— శుభ్రులంద జాత్యాచారంతో 'వెడతమాయుచుండ' నేడు ప్రజలసభలో లాయడు బార్ని గారు ఐరిషు స్వపరిపాలనాసూచనలు తెలియబరచిరి. నిన్ను ఫెయిరు లెట్టియల్లరియో కేసుకుండ తగినయేర్పాటు లానరింపబడినవి. బాతీయవాదులు సభకురాలేదు. ఆరంభములో ప్రధాన మంత్రిగారు తమవనిచాలకప్పుడైనదనియు అందులో క్రిందటి శుక్రవారమువాటి దుష్టకార్యములన నది పరింతకవైతర మైన దనియు (ఉత్సాహము) వారు చెప్పిరి. (ఫెంచీప్రభువు గారి విషయములో చేసినపని చాల ప్రశంసనీయుగా నున్నదని వారు చెప్పిరి.

సంస్కరణములు

సర్కారు వారి సంస్కరణములను గూర్చి లాయడు బార్ని గారు చెప్పిరి:— ఐరిషు వ్యవహారముల ప్రస్తుత స్థితి గతులను బట్టి ఏ సూచనలు గూడ బ్రిటిషువారి కంగీకారము లగు నుండవలెను. మూడు మాన్యంతములపై గవర్న మెంటు వారి యేర్పాటులన్నియు బాధారపడియున్నవి. వాటిలో మొదటిది, ఐర్లండును గ్రేటుబ్రిటనునుండి విడదీయుట దుస్సాధ్యము. రెండవది ఐర్లండును బ్రిటిషువారు పాలింప మాడదని ఐరిషు బాతీయవాదులు వాదించుట మూడవది, ఈ కాన్యభాగములోనివారు బ్రిటిషుపరిపాలన నెదిరించుట. ఈ మూడింటికి తోనయు గవర్న మెంటు వారు ఐర్లండున కంతటి కిని స్వపరిపాలన నీయ నమకట్టుచున్నారు. స్వపరిపాలన లభ్య మగుటకు వారు రెండుకానసభల నేర్పాటుచేయుచున్నారు. వాటిలో సెకటి దక్షిణ ఐర్లండు పార్లమెంటు. రెండవది ఉత్తరఐర్లండు పార్లమెంటు.

ఈ పార్లమెంటులకు తేతము నెట్లు పంచవలయునను అంగమును గూర్చి వారు గేర్పాటు లానరింపబడినవి. 1. అల ప్పడ ఒక్కటియు నొకరాష్ట్రముగను తక్కిన మూడునిజొక రాష్ట్రముగను ఏర్పరచబడును. 2. ఏ కాంటివారు వారి కిష్ట మగు పరిపాలన పరచించుట, 3. ఈ కాన్యమందలి కాంటి వారును ఒకరాష్ట్రముగ నేర్పరచబడుట, 4. ఈ కాన్యభాగ మందు పరవిషయమునందు గూడ నైకమత్యము గల ఒకేరీతి ప్రజల నుంచుట.

ఐర్లండు కొన్నింటి.

రెండు కానసభల ప్రతినిధులు నుండు కొన్నింటి నొక దాని నేర్పరచుటకు గూడ నుద్దేశించబడినది. దీనిమూలమున ఐర్లండునందలి రెండుభాగములను సామాన్యకాఖల విషయ మున కలసిమెలసి పనిచేసికొనుటకు వీలగును. ఈ కొన్నింటి నంత అధికారము నీయవలయునో, ఏయేకాఖల నీయవలయు నో ఆయంకమును నిర్ణయించుకొనుట కారెండుసభలకును పూర్ణాధికార మియ్యదెను. కానసంబంధములగు సంకేతములను గూర్చి వాటికి పరిపూర్ణాధికారము నీయ నుద్దేశించబడినది. ఆ విషయమున వాటికిని సామాన్యపు పార్లమెంటునకును ఎట్టి సంబంధము నుండదు. రెండుసభ లైక్యమొందుటకుగూడ వాటికి పూర్ణాధికార మియ్యదెను. వారి నైకమత్యము కల యునో నలనో ఆయంకమును వారే నిర్ణయించుకొనవచ్చును.

పార్లమెంటుల అధికారములు.

వికమత్యము పాసగగనే హెచ్చుపప్పులను వేయు అధికారముగూడ వాటికి వచ్చివేయవలెను. వికమత్యమును హెచ్చించుట కీ యేర్పాటు చేయబడినది. బ్రిటిషు పార్లమెంటు నుండిగూడ ఐర్లండునకు 40 గురు ప్రతినిధులు మాత్ర ముండు కొన్ని అధికారములు మాత్రము సామాన్యప్రభుత్వము వారి యధీనమునందుండును. చక్రవర్తిగారికిని, యుద్ధమునకు సందకిని, విదేశీయవ్యవహారములకును, నైకవానిక సంతక ప్రతిష్టములకును, రాజద్రోహములకును, విదేశీయ (ఐర్లండు లోపల) ఒక కిక్కిన) వ్యాపారమునకును, నావికావ్యవహారములకును, వాయుసముద్రవాత్సలకును, నానెయల జేయుట కును, వర్తకవిస్త్రములకును, ద్వీపకృపములకును, నియా

మకములను గూర్చి యభయకానన సభల నైకమత్యము కుడరుకరకు ఉన్నత వ్యావహారికమును. సంబంధించిన అధికారము లన్నియును, మరీకొన్ని అధికారములను సామాన్య ప్రభుత్వము వారి కుండును. ఐరిషు పార్లమెంటునకుగూడ ననేక అధికారము లీయవలెను. నిద్యాకాఖ, పానికవ్యవహారము, భూమి, వ్యవసాయము, రోడ్లులు, పంటసేలు, రహదారిమార్గములు (రెయిల్వేకాలమున కలసి), ఉపకారవేతనములు, భీమాకంపెనీలు, పురపాలనా వ్యవహారములు, కార్మికకానసములు, లైసెన్సుల నిచ్చుట, ఉన్న వ్యావహారిక నైకవానికాఖలుకప్పు, కాంతిసాకన కు నలయు తక్కినకాఖలన్నియు వారివేయునందుండును. పాలీసుకాఖ ఒక్క మూడుసంక్రమణలకుమాత్రమే యుండును. ఐర్లండు రెండుభాగములు నైక్యమొందుకరకును తపా లాపీసువారు మాత్రముమార్పదరు. తక్కువకుంది సంతకకా ర్మము కొన్ని నియములు అందును.

ఆర్థిక నిబంధనలు.

ఆర్థికవిషయములను గూర్చి లాయడు బార్ని గారు చెప్పిరి:—సామాన్య నిర్వహణార్థము కొంత సామ్యు నిచ్చుటకు 1914-వ సంవత్సరమునందలి బిల్లులో తగిన యేర్పాటు చేయబడుటవలన బ్రిటిషు ప్రజలకు చాల ఆనాదము గలిగెడిది.

ఐర్లండులో కనులగు ఆదాయములో కొంతభాగము సామాన్యకాఖల కీయవలెననును. తక్కినదంతయు ఐరిషు పార్లమెంటుల కీయవలెననును నని ప్రభుత్వమువారు నూచించుచున్నారు. ఈ సంవత్సరము ఐర్లండునకు వచ్చు ఆదాయము (మదింపు) 4,14,88,000 సాకరములు. ఇందులో ఐర్లండునకువచ్చునది 2,85,00,000 సాకరములునగా 180 లక్షల సాకరములు సామాన్యకాఖల నిమిత్తము చెల్లించవలెను. ఈవ్యయములో యుద్ధపు వెన్నెనుల వ్యయముగూడ చేర్చబడినది. ప్రారంభవ్యయమునకు గాను రెండు పార్లమెంటు లకును తేలికదిలక్షల సాకరను లీయవలెను. బ్యాండు ఆన్య యిటీలనుండి వచ్చు ధనము 80 లక్షలను ఐర్లండున కుచిత విరాళములగు నిచ్చివేయవలెను. ఆమెరికా రాష్ట్రముల రాబడికన్న, న్యూఫండ్లాండ్కుకన్న, హెయ్యుల్యాండ్కుకన్న వీటిని విధించుటకు రెండు పార్లమెంటులకు సధికార ముండును. కష్టము ఎత్తైనా పక్షముల సామాన్యప్రభుత్వమువారు కనులు చేయదురు. కాని ఐర్లండుంతయు నైక్యమొందునపుడు కష్టము నిష్పితేను దగునదియు, మాడనదియు ప్రభుత్వముకా రాలోచించెదరు.

ఉపవ్యాపారమున ప్రధానమంత్రి గారు చెప్పిరి:— ఇంతటితో నుభయతత్వములవారి తప్పిదములను, దోచిపాటుల ను, క్రొర్యములను ముఖనగును. వీటి కెరిలో ఎక్కువ దోష మున్నదను సంకతి ఇప్పుడు పరిష్కరింపబడవలయునని కాదు. తగిన తప్పిదముల నెట్లు సరిపుచ్చుకొని చక్కజేయ వలెనను సంకతి నిపుడు విచారింపవలయును. రెండుదేశములు ను తమ బాధ్యతలను బాగుగ తెలిసికొనుట అవసరము. కేతల ఆంతరంగిక వ్యవహారములందు ఐర్లండునకు పరిపూర్ణాధికార ము లేవన్న వ్యవహారము నడవదు. కాని ఐర్లండు గ్రేటు బ్రిటను నుండి విడంకుటకు బ్రిటను అంగీకరింపబాలదు. (ఉత్సాహము.) బ్రిటిషు ప్రజలకు హానికరములు నవ్యావహారములను అధికారములను బలవంతముగ బడయ యిత్తిం చు వారు కత అయిదు సంవత్సరముల చరిత్రమును మరచబాలరు. (ఉత్సాహము.) ఇప్పుడు ఐరిషుప్రజలకు వెలుది బలహీనతవలన (బ్రిటను ఈయధికారముల నిచ్చుచున్నదని ఎవ్వరు ననుమానింపబాలరు. ప్రపంచమునందట నైనికరీత్యా సతిబలకత్తమగు సామాన్యమును మాఖ్యముగ స్వకీయనైక్యసమాహమతేతనే విడలింపగలిగిన దేశము తుప్పులగు కొలదినుండి నరహంతకులకు వెలుది ఐర్లండునకు స్వపరిపాలన మొనగుచున్న దని ఎవ్వరు ననుబాలరు. (ఉత్సాహము.) బ్రిటను ఇప్పుడీ ప్రజాశక్తిను తయారుచేయుట కత అయిజేడ్ల స్వార్థకృత్యగమహాయజ్ఞమున దాని నేవ్యావహార గాపాడినదో ఆ వ్యావహారికత్వములననే గాని మరి యొకదానివలన కాదని ప్రపంచముంతయు తెలిసికొనునుగాక! (అమితోత్సాహము).

విదేశీయవ్యవహారములు

లండను, డిసెంబరు 16:—ప్రజలసభలో విదేశీయ వ్యవహారములనుగూర్చి చర్చజరుగునపుడు వివిధవిషయములకు లాయడుబార్ని గారు తగిన సమాధానములను చెప్పిరి. సంధిసభా

సమయమునను, తదనంతరమును రహస్యరాజకీయవ్యవహారము లానరింపబడుచున్నవను మాట బలధృతులని వారు చెప్పిరి. అదేయేటిక్కి సమస్య అతిసన్నిహితముగనుండి ఇటలీకెన్ని యో మహాకష్టములు సంభవించియుండు నక్కు దానివయ మలో క్రికీవేతము గగించుకొనక మానము నహించుటయే తెలివైనవనియని వారు సెక్కించెప్పిరి.

ఆమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు సంధి కంగీకరింప నపుడు అంగ్ల ఆమెరికాకారము సమాధానము గూర్చి లోగడ జేసికొనిన తీర్మానమును మార్పుకొనవచ్చు నని యెదరు చెప్పెను.

యవ్యతేతము అతి విపరీతస్థితియందున్నది. (బ్రిటను గారి, ప్రాన్సుగారి, ఇటలీగారి ఆవిషయమున మరియెట్టి బాధ్యతను వహింపబాలకున్నది. ఇప్పటికి బోల్షివిస్టుల నణగ గొట్టునిమిత్తము వారి విరోధులకు 170 లక్షల సాకరను లీయబడినది.

బోల్షివిస్టు లొకను తూర్పునకు బోవునెవల నేది యో నివారక ప్రియత్నము లానరింపవలెను నని ఆమెరికా బాటాను క్రిభుత్వములవారు రుకొనుచున్నారు. యవ్య ప్రజలందఱి తరపున మాట్లాడగలగు క్రిభుత్వము లేనందున యవ్యలో సంధి నొనరించుకొనుట పొసగదు. బోల్షివిస్టులు యవ్యయంతటి తరపున మాట్లాడ గోరెనవారు స్వతంత్రముగ నెక్కుకొనబడు బాతీయ సభ నేర్పాటు చేయవచ్చును. యవ్యతేత మెట్లనో, క్రిస్తుత దుష్కృష్టిని, వాటి నిలుకడగల క్రిభుత్వము నెలకొల్పిన వెంటనే దానితో నుత్తర ప్రభుత్వ రములను జరుగవచ్చునని క్రిందటివారకు దొంగిగు వీధిలో జరిగిన సభయందు తీర్మానింప బడినది.

ఆస్ట్రీయా సహాయము

ఆస్ట్రీయా సహాయమును గూర్చి ప్రధానమంత్రి గారు చెప్పిరి:—ఆస్ట్రీయా కిప్పటికి చాల సహాయము నొనరించితిమి. కాని ఈ సహాయము చాలదు. ఇంగ్లండు ఈ పనికంతటికిని బూతుకొనబాలదు. సహాయము చేయగోరుటయే తదవ్యక్త సం దాకిని సహాయ మొనరించుచుండు మనకీర్తి లోకముంతటను వ్యాపించినది గనుక మనల నందఱును సహాయము గోరయం దురు. కాని మనకీర్తికి మించిన వనలకు మనము పూనుకొనబాలము. (ఉత్సాహము.) అందరికిని సహాయము చేయ బూతు కొనటవలన బ్రిటిషువారికి చాల వ్యయ మగుచున్నది గనుక ఆమెరికావారుగూడ కొంతభాగము వహించుట అవసరము.

తుర్కీ సంధి.

(బ్రిటను మరల పునర్నికృష్టికి ప్రయత్నింపవలయును ప్రపంచముయొక్క భావి శాగరికతాభివృద్ధి యంతయు దాని పై బాధారపడియున్నది. (ఉత్సాహము.) తుర్కీలో సంధి నొనరించుకొను లోకల నాపుల కెట్టి బాధయు గలగ కుండ బాడవలయునని బు ప్ర కొల కెంతయో కాలము జేది యుంజిమి. ఇంక మనవట్టి సంధి మొనరించుటకు మనకు హక్కుకలదని ఆలోచించితిమి. ఇంక సాధ్యమైనంత త్వరలో మనకుండుటకు పూనుకొనవచ్చును. (ఉత్సాహము.) ప్రారంభ చర్చ ఆరంభమైనది. అదిచాల అనుబాలముగ నున్నది. ఇంక లండనులోనో ప్యారిసులోనో సంధి యేర్పాటు లానరింప బడును.

బాతీసమితి.

బాతీసమితి నుత్సహించుటకు సర్కారువారు తమచేత నైనంతవరకు ప్రయత్నించిరి. ఈతేజమైన దానితో నింక నుండ వలయునని వారు లోచించిరి. (ఉత్సాహము.) ఇట్టిసంస్థాపన లేక కెంత భయంకరములగు గవ్వించినను ఇట్టివాటివలననే ఇకముందు యుద్ధములు జరుగకుండ జేయవచ్చును.

(బ్రిటిషు వర్తకవ్యాపారము మరలమిక్కిలి బాగుగ నభివృద్ధిపొందుచున్నదని ప్రధానమంత్రి గారు చెప్పిరి.

తురుష్క-పంజాబు సమస్యలు

మాంటేగు గారు ప్రత్యుత్తరము
లండను, డిసెంబరు 18:— కావాయహాటులు విండు సమయమున అగాఖాను గారిచ్చిన యువస్వామిసమకు ప్రత్యుత్తరము నొసగుచు మాంటేగు గారు చెప్పిరి:—అగాఖాను గారు చెప్పిన ప్రతియంకముతోడను నే నేకీభవించుచున్నాను. తురుష్కసంధి మొనరించు ప్రతివారును గూడ ప్రతి హిందువుని మమ్మీదీయుని యభిప్రాయమును బాగుగ తెలిసియుండ వలయును. తుర్కీ అప్పట్ల మెట్లుండినను ప్రపంచమందలి మనమృదీయ రాజ్యముల్లి లన్నిటి మూలమూత్ర ప్రాముఖ్య

నెవరను చెబువారు. (ఆత్మనామ) పంజాబు స్థితిని గూర్చి మాంబేగుగా రిట్లు చెప్పిరి. అల్లరినలన ప్రతిపాదనకు చాలవరకు చెడిపోయింది. కోపం రేపు కారణము లేని యెట్లుండినను జనము న్యాయవర్తకుల పరిశ్రమించారు. అట్టిత్రేమియ ప్రయత్నించువారికి పంజాబు స్థితి నుంచి హెచ్చరిక వీలుగలదు. ఇదటికి విచ్చేసిన భారత యువకులు తామే ఆ య పాధారణ పరిస్థితులు దుండిన సేమిచేయదుకో యాలోచించుకో గోరెదను. మిగతాంతిని ఉద్ధరించి వెలకొల్పవలసి యుండును. ఆలోచించుటకు గాని ఇతరుల సలహాగోలుటకు గాని వేళ ముందరు. ముఖ్యం దు జరుగు స్థితిగతులపై యూరోపియనులు, భారతీయులు ఉభయాలక్షేమ మధారపడి యుండును. అట్టివనమునను విశేషిచేయదురు. అయిన నిజమైన సంగతు లన్నియు వెల్లడియగు వరకును వేచియుండవలయును. అటుపిమ్మట సర్కారు వారు లేండు పనులను జేయవలసి యుండును. వారు మొట్టమొదట చక్రవర్తి యాద్యోగి నుల కెంతవరకు సహాయ మొందింపవలసి యుండునో అంతవరకు సహాయ మొందింపవలయును. అటుపిమ్మట బ్రిటిషు పరిపాలనా న్యాయాధికములను కాపాడవలయును. గ్రేటుబ్రిటన్ నాకండిన సమాచారమును గూర్చి కలుపురు పలువిధముల పిర్యాయలను జేయుట ఏలనో తెలియకున్నది. స్థితిగతుల నిష్పాక్షికముగ నరయింపుట విచారణసంఘము వెలకొల్పబడింది. అది కనుగొనిన అంశములన్నియు పూర్తిగ ప్రకటింపబడును. అటుపిమ్మట ఏపనిచేయుట ఆవశ్యకమని తోచిన నాపనిచేయబడును.

సంస్కరణముల కానవమును గూర్చి మాట్లాడుదు భారతీయులు చట్టములోని రక్షింపబడు వెతక యిట్టింపక వానివలన ఎంత ఎక్కువ లాభము గలదో గలదో అంత ఎక్కువ లాభము నొందుటకు ప్రయత్నించెదరు గాకయని యెరుకు కోరెను. పరిపూర్ణ స్వారాజ్యమును భారతీయుల వశముననే యున్నది. ఎంతకాలములో దాని బొందగలరో అది వారిజేరిలోనే యున్నది. ప్రస్తుతపు కానవము ననుసరించి వారు కొంత మేలు నొందగలరు. గత అనుభవమును బట్టి కాలక్రమమున వారు మరికొన్ని స్వాతంత్ర్యములను కోరు దిన మేరెంచును. అప్పుడు వారికోరిక నంద అతివాదముతో నాదరించెదరు. హిందూజాతి తన యవకాలమును బాగుగ వినియోగించుకొని ప్రపంచమందలి స్వపరిపాలక మహాజాతీయములందు తగిన స్థానము వహించిన దని చాటితము భావింపతలెడి చూపింపగలదు.

యువరాజుగారి యువన్యాసము.

లండను, డిశంబరు 18:— మున్నెనమందిరమున నేడు వేల్పుయవరాజుగా రలియత్సాహకర మగు ఉత్సాహము నిచ్చిరి. అంత శిష్యులనువా రట్టిమహాసభలో గజగజనాటల సాధారణమై యుండి యువరాజుగారు ముగితులను, సామంతులను, పండితులను తక్కిన మహాసభావులను అన్వేషిముగ తమ యువన్యాసభారతీని సంకీర్తించేయుట చాల ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. ఆ యువన్యాసములో వారిట్లు చెప్పిరి:— వెర్సలీనుసభ వారంగీకరించిన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమందలి నూతనజాతులందు భారతీయైముకటి. దానిస్థితి చాల విశేషమైనది. కలనజేతములవలె నది యుద్ధముతో నశేష సహాయ మొనరించినది. ఆమె సైనికులను, యుద్ధమున కనేక విధముల తోడ్పడిన తక్కిన భారతీయులను మనమెల్ల కాలము కృతజ్ఞులముగ నుండగలము. ఆ మహాదృఢతకమును అందగలము మన దృఢమబ్బు నుండిన మెప్పుడువచ్చునాయని ఎదురుచూచుచున్నాను."

ప్రెంచి కుభువును జంప యత్నించుట.

లండను, డిశంబరు 19:— దల్లినులో కొంతమంది ప్రెంచి కుభువుగారిని చంపుటకు నేడు యత్నించిన వారాశ్రితి కలు తెలుపుచున్నది. వారిని జంపవలయునని కాల్పనగుండ్లు అతనికి తగులలేదు. ఒకపాదమును కొంతమంది రక్షకభటులకును తగిలినది. ఈవార్త సాగ్లమెంటు సభ్యులనేకమందికి భయము గలిగించినది. వారు రాజప్రతినిధిగాడికి సానుభూతిని తెలుపుచు సందేశముల నంపిరి.

లండను, డిశంబరు 20:— అపాయము సంభవించినపుడు మోటారుతోలువాని బ్రోక్కను గూర్చుండిన, రాజప్రతినిధిగారి అంగరక్షక సైనికుడు సార్లంటుహాలీగారు చివరములన్నటిని తెలియజరిచి మోటారుబండి ఒకకార్యము సమీప ముందుండగా అకస్మాత్తుగనొక బాంబు బండి ప్రక్కను పడెను.

మరి నాలుగు రోడ్డుమీదపడెను. కొన్ని కుప్పలవారను కొన్ని కలలు కనిపించగా తాను వారిపై కుప్పలను గాల్చెను. అంతట మోటారుపై నొక బాంబుపడి సార్లంటు చేతులకు దెబ్బకుగిరినను. అయిన నరకు ఎడమచేతితో కుప్పలను కాల్చుచు నేయుండెను. నలుగురునుమ్యము కుప్పలను బట్టుకొని రోడ్డువద్దకువచ్చి కుప్పలను గాల్చి వారం భించిరి. సార్లంటు ప్రత్యుత్తర మొనగెను. పిమ్మట నా మోటారు అతివ్యతిరేకముగా రాజప్రతినిధిగారి స్థానమునకు బోయెను. ప్రెంచి కుభువుగారు ఛిరవరకు హడ కాంతముగ నూర్చుండిరి. దానివెతక వచ్చిన మోటారులనుగూడ అల్లరి వారు తెలిసిందిరి. చిరకు సైనికులను రక్షకభటులను రాగా వారు పారిపోయిరి. ముగ్గురమాత్రము రోడ్డుమీద నిలచుండిరి. వారిలో నొకడు చంపబడెను. మొత్తముపై 20 గురు ఎదిరిందిరి. దైవవరకు దెబ్బకుగిరినను. ఆసమయమున పోస్టాఫీసులో పనిచేయుచున్న అనుదానినొకరైన ఒక సాంతకుడు కుప్పలబట్టుకొని నిలవరించెను. పోలీసువారినిచూచి పారిపోయెనుకాని చివరకు పట్టువడియెను. పోసాదముచేరిన వెతక ప్రెంచి కుభువుగారు యధేచ్ఛ కనుగొని మొనరించిరి. ఈ యపాయము వచ్చున నితరకు యుండునని యెఱుగును. ఎన్నియో లేఖలు కరవరంపరగ నంతకుముందు కొన్నాళ్లనుండి యువచ్చుచుండెను.

పంజాబు వ్యవహారములు.

లండను, డిశంబరు 20:— సిడెనహాను ప్రభువుగారు ప్రెంచుప్రతిక కోకలేఖన వ్రాయుచు హంటుకుమిషను వారి నివేదిక వచ్చువరకును అన్వేషనమునందలి అల్లరులను గూర్చి ప్రజలేమియు తీర్మానించువాడదని కోరి. జనరలు డెయ్యూర చర్యనుగూర్చి సాక్ష్యము వచ్చుచున్నదిగాని జనరలుడెయ్యూర గారట్టి ప్రయత్నముల నొనరింపకుండిన సేమిజాతీయో తెలుపుట కెట్టి సాక్ష్యమును రాలేదని చెప్పుచున్నాడు.

కెయిబరు విచారణ.

స్టానిను, డిశంబరు 20:— కెయిబరుగారు తివరకు విచారింపబడుట కంగీకరించిరి కాస్తీనుండి తెలియుచున్నది. కాని ఎచ్చట జరుగునో ఎక్కడుజరుగునో, ఏ జర్మనన్యాాయ కాన్ఫ్రండుటులు తమ తరపున వాదించవలయునో అందును గూర్చి వారంగీకారమును తెలుపలేదు. జర్మను యువరాజు తానెన్నడును విచారణకు సమ్మతించదని మహాసోద్రుల వారు చున్నాడు.

బెర్లినునందలి బ్రిటిషు ప్రతినిధులు

లండను, డిశంబరు:— నూతన సంవత్సరారంభములో కెల్లాగ్నాకు ప్రభువుగారు బెర్లిను రాజకీయ ప్రతినిధిగ నుండురు.

రుస్సాయందలి బ్రిటిషు ప్రతినిధులు

కోపను హేగను, డిశంబరు 18:— యుద్ధ నియంత్ర మారకమునుగూర్చి ఓగార్డి లిట్టివాపుగారిలకు జరుగుచున్న రాజువారములు చెడిపోయినవి.

ఎక్కువపాటుగారు కుడ్డిస్తాను రాజుగ నెన్నకొనబడి రని బాహునుండి తలెత్తెచ్చెను.

ప్రజలసభలో ముసలివాని ఉత్కాహ వేరనముల బిల్లు 19 వ తేదీన ఏకగ్రీరముగ నంగీకరింపబడెను.

ఇటలీనుండి బ్రిటిషు సైనికులను రప్పించు ప్రయత్నము లారంభమైనవి డెయిలీ తెలిగ్రాపు వ్రాయుచున్నది.

వియత్న కుశీలనము:— విశేషములలో తరింపట పోయినది. భరణు తగ్గలేదు గాన దొరకనమువాన 1920-వ సంవత్సర మునగూడ తరింపనమును చిరమింకజాలని బిర్యాయాద్యోగులు ప్రకటించిరి.

అంగ్లీవైస్యము లింకను దారి యజ్ఞులు, బెర్లియన్లు నాకమించి ఆ చట్టప్రక్కల విడదీసినవియు, కురుమ్యు అరట్టి వైస్యములు యూఫ్రటిసు ననుసరించి బాగ్దాద్ కేగినవియు మొనపాటామియు ఆధికారులు తెలియజరచుచున్నాడు.

చెన్నపురి ఆంధ్రనభ

1919 డిశంబరు 27 వ తేదీ శనివారము
సాయంత్రము 5-30 గంటలకు

రామరాజు
నాటకమును
(Fall of Vizayanagar)
విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో
ప్రదర్శన మొనరింతురు.

ప్రధాన పాత్రలు
వకాన్ - టి. రాఘవాచార్యుగారు బి. ఏ. బి.ఎల్
రామరాజు - వెదురుమూడి శేషగిరి రావుగారు
తిమ్మయ్యమంత్రి - నేలనూతల రామకృష్ణయ్యగారు
ఆమాధి - కె. శ్రీనివాసాచార్యులుగారు.

తక్షణము కావలెను.

సంస్కృత పండితుడు చిత్తూరుజిల్లా నుదన వల్లె బోర్డు ప్రెసూమలనకు, జీతము ప్రకృతము రూపు 30 లు. గ్రాంథిక తెలుగుభాష బాగుగను, ఇంగ్లీషుభాష కొద్దిగానైనను తెలిసియుండవలెను. నయస్సురు దెలియజేయుచు అభినందనపత్రము లతో దరఖాస్తులు ప్రధానోపాధ్యాయునకు తక్షణము వంపవలయును.

ఎ. సీతారామరావు, హెడ్మాస్టరు.

వాపట్ల అ|| డి|| ము|| కోర్టులో

అసలు నె 285/1919

వాది:— యల్లాప్రగడ కృష్ణమూర్తి సాక్షి పెదమట్ల ప్రాడి.

ఎరి

ప్రతివాదులు:— మిరాగాని హసనుకుమారుడు మహమ్మదు ఖాశం 2. అబ్దుల్లాఖాదరు 3. శేఖు దర్గాసాహేబు 4. అక్షేపల్లి శేఖు మల్లుల సాక్షి పెదమట్లప్రాడి వాదికంత్రి లేటు యల్లాప్రగడ వెంకటకృష్ణయ్యగారి వేరటికి 1-2 ప్రతివాదులు తండ్రి మిరాగాని హసనున్న 2 వ ప్రతివాది పైరు 59-0-0 లకు 21-8-1909 తేదీన వ్రాయించియున్న తాకట్టు దస్తవేజు తాలూకు చెల్లు పోకు నిల్వ అసలుఫాయిదాలు మొత్తము రు 98-13-0 లకు వాది దావా దాఖలేజీసి నాడు.

నడరు దావాలో 1 టో కలిసివాడికి యెన్ని పన్యాములు సమము చేయించినప్పటికి అతనికి అంది నొందలేదు.

నడరు దావాకు కోర్టువారు 27-1-1920 తేదీ వాయిదా నియమించియున్నారు. గడకు ఇందువలన మై ఆక్షేపణమున వారు న్యాయముగా గాని వకీలుద్వారాగాని నడరు 27-1-1920 తేదీ వాయిదాకు కోర్టుకు హాజరయి తెలియ చేసుకోవలసినది.

కె. అనంతాచార్యులు.

(1968) నాన్ ఫీడరు.

నందిగామ తెం|| డి|| ము|| కోర్టులో

వాది:— నకుర్తేయల శోభయ్య సా|| చింతిపాడు.

ప్రతివాది:— చేతూకు లక్ష్మీనారాయణ అశేలక్ష్మి

వాదం సా|| గుడివాడ D. M. మండపాడు

వాది శేక్ ప్రతివాది నెల 1 కి 100 కి రు 1-0-0 చొప్పున వడ్డీతో యిచ్చేలాగున రు 218-14-8 కి 27-7-1916 తేదీన వ్రాయించి యిచ్చిన ప్రాంతేరి కోసుకు బట్టి వాది నడరు ప్రతివాదిమీద రు 271-10-8 కి నందిగామ తెం|| డి|| ము|| కోర్టు వననముకోర్టులో O. S. 430/1919 రున దావా దాఖలుచేసివారు నడరు దావా 5-1-20 తేదీకాయినా వడి నది అకోజున ప్రతివాది హాజరు కానియెడల ప్రతివాదిని యక్కుపాట్లతోనే విచారణచేయబడును.

(1959) కొండపల్లి శ్రీరామచంద్రరావు. బి. ఎ. బి. ఎల్.

నందిగామ వాదితరపున వక్టీలు.

కంట్రోలు

ప్రభుత్వము ద్వారా పట్టణములలోని ప్రభుత్వములను నియంత్రించుట కొరకు విధించుచున్న విధానముగ వర్తించుచున్నది.

కంట్రోలు అనేది పట్టణములలోని ప్రభుత్వములను నియంత్రించుట కొరకు విధించుచున్న విధానముగ వర్తించుచున్నది. ప్రభుత్వము ద్వారా పట్టణములలోని ప్రభుత్వములను నియంత్రించుట కొరకు విధించుచున్న విధానముగ వర్తించుచున్నది.

కంట్రోలు అనేది పట్టణములలోని ప్రభుత్వములను నియంత్రించుట కొరకు విధించుచున్న విధానముగ వర్తించుచున్నది. ప్రభుత్వము ద్వారా పట్టణములలోని ప్రభుత్వములను నియంత్రించుట కొరకు విధించుచున్న విధానముగ వర్తించుచున్నది.

కంట్రోలు అనేది పట్టణములలోని ప్రభుత్వములను నియంత్రించుట కొరకు విధించుచున్న విధానముగ వర్తించుచున్నది. ప్రభుత్వము ద్వారా పట్టణములలోని ప్రభుత్వములను నియంత్రించుట కొరకు విధించుచున్న విధానముగ వర్తించుచున్నది.

పోస్టు నెంట్లు జారీ గజెట్టు

వి. సి. యస్. ఆదేశము
డి. యాక్. స్టాంపు గాత్ర డివిజన్ పాల్కు, ఆల్ కాకీ కమిషనరీ గా నియమింపబడినది.

బండి స్ట్రామలు వాయువు గాని విజయనగరం లెక్కాట్ న్యూస్ పేపర్ వాస్తవంగా నియమింపబడినది. కల్యాణం కె. వెంకటాచారి గారు విశాఖపట్టణము డిప్యూటీ పోస్టు మాజింటెంటు గా నియమింపబడినది.

విలియం పార్సెల్ గారు గోదావరి మాజింటెంటు గా నియమింపబడినది.
మాజిస్ట్రేట్లు
బెంగల్ గౌరవాలు గారు వి. సి. యస్. మొదటితర గలి మేజిస్ట్రేట్ గా నియమింపబడినది.

మనిసిపాలిటీలు.

ఈ క్రింద పేర్కొన్న వారు యాక్రింది మనిసిపాలిటీల సభ్యులుగా నియమింపబడినది (1) మహమ్మద్ యాహ్యా అలీ సాహెబ్ బహదూర్ - బెల్లూరు. (2) బిల్లాల్ రాజుస్వామిస్వామి, కర్నూలు మునిసిపల్ కలెక్టర్. (3) శ్రీమంత్ వెంకటేశ్వరస్వామి గోపాలాచార్యులు, శ్రీమంత్ బాబా గోటాచార్యులుగా, శ్రీమంత్ బ్రహ్మేశ్వర మహాశయోగాదు బరంపురం మునిసిపాలిటీ కమిషనరుగా ఎన్నికయ్యెను. (4) మైలవల్లి లక్ష్మణయ్య గారు - బెల్లూరు.

తాలూకా బోర్డు

వెంకటాచల గురుమూర్తి నాయుడు గారు, దట్ల నూర్జు నారాయణ రాజు గారు నరసాపేట తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నియమింపబడినది. మారు సత్యనారాయణ గారు విజయనగరం తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నియమింపబడినది.

డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేట్లు

రావుబాదరు కేశవలి నరసింహారావు కంటూరుగా విశాఖపట్నం జిల్లా బోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగా నియమింపబడినది.

విద్యా కౌన్సిల్

రావుబాదరు వి. కృష్ణస్వామి జిల్లా కలెక్టర్ గారికి 3 నెలల 28 రోజులు, పెద్దపల్లి 1 తేదీ నుండి తెలపు ఇన్స్టిట్యూట్ నది. వ్యాజి కౌన్సిల్ ఉపాధ్యక్షులుగా సి. కున్జిరావక గారికి 3 నెలల 27 రోజులు నెలపు ఇన్స్టిట్యూట్ నది.

ఉపాధ్యక్షులు కళాకాల ప్రధానోపాధ్యాయులు లకు హెచ్. యస్. దంకం గారికి 27 రోజుల నెలపు అధికముగా ఇన్స్టిట్యూట్. యస్. బాలకృష్ణయ్య గారు నైవాపేట ఉపాధ్యక్షులు కళాకాలోపాధ్యాయులుగా నియమింపబడినది.

తెన్నేటి మన్యవారాయణ గారు రాజుపేట డ్రాఫ్ట్ గెజర్న్ మెంటు కాలేజీ ఉపాధ్యాయులుగా మార్చబడినది.

ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన సబ్ అసిస్టెంట్ ఇన్స్పెక్టర్స్ యాక్రింది రెంటులకు మార్చబడినది.

- (1) డి. డీక్షితులు గారు బెల్లూరు వాలి కలెంజి (2) మిసెస్ బ్రహ్మయ్య గారు కృష్ణా గోదావరి వాలి కలెంజి (3) పి. వి. కామేశ్వరరావు గారు మారదచేటి (4) డి. రామచంద్రుడు గారు పార్వతీపురం రేంజి (5) పి. వీరాభివర్త్యులు గారు తుని రేంజి (6) కె. ఉదయరావు గారు గుంటూరు.

నవీన్ జిస్ట్రేట్లు

మద్రాసు నందరామయ్య గారు ఉత్తర (కృష్ణా) కలెక్టర్ ఆర్. యస్. ఉదయరావు, బెల్లూరు, యు. గోవిందరావు గారు, కడపకు మార్చబడినది. యస్. శ్రీనివాసరావు గారికి (బెల్లూరు) ఒక నెల పిలిచే బీవు ఇన్స్టిట్యూట్ నది.

డిప్యూటీ మనిసిఫ్టరు.

కె. యస్. వెంకటరావు గారు గుంటూరు డిప్యూటీ మనిసిఫ్ గా నియమింపబడినది.

ఫార్మల్ రేజిస్ట్రు

వి. జాక గారు పడమటి సర్కిల్ కు సి. నరసింహ చారి గారు బెల్లూరుకి.

ఎ. రామచంద్రుడు గారు శ్రద్ధామిడి మునిసిపల్ కమిషనరీ, సి. జి. కృష్ణరావు గారు బందరుకు మార్చబడినది.

పాల్కు.

మూలీ నరసింహారావు నాయుడు గారికి (ఇన్స్పెక్టర్) 2 సంవత్సరములు పిలిచే బీవు ఇన్స్టిట్యూట్ నది. ఇన్స్పెక్టరు సి. ఎ. మాధవయ్య గారికి 2 వారము పిలిచే బీవు ఇన్స్టిట్యూట్ నది.

ఇన్స్పెక్టరు ఎ. బాలకృష్ణయ్య గారికి 5 నెలల 28 రోజులు పిలిచే బీవు ఇన్స్టిట్యూట్ నది.

డి. దబ్బా, డి.

ఓవర్ సీర్, డి. యస్. సోమయాజులు గారు మొదటి సర్కిల్ కు మార్చబడినది. ఈ క్రింద పేర్కొనబడ్డ అఫ్ఫర్ సర్కిల్ కి ట్టు యాక్రింది విధముగా మార్చబడినది.

- 1. డి. సీతారామచంద్రారావు గారు ఉత్తరగోదావరి, 2. ఇ. నందరామం అయ్యంగారు మాన్యగోదావరి, 3. ఎ. జగన్నాథాచారి గారు ఉత్తరగోదావరి, 4. వి. జానకి రామయ్య గారు కడప, 5. సి. ఎలిరాజముల గారు ఆనం, 6. యాక్. తంగిడి శేషమొదలి గారు బెల్లూరు, 7. ఎ. శివస్వామయ్య గారు-బెల్లూరు లాంకు రెస్టోరేషన్ స్క్వేరు.

కృతసాయ కౌన్సిల్

ఫారం మానేజర్ జి. జోగిరాజు గారు సామర్లకోట అగ్రికల్చరల్ ప్రాజెక్టు మార్చబడినది.

అధికారము.

కృష్ణా నది ఇన్స్టిట్యూట్ సామర్లకోట వాయువు ద్వారా కల్పిడిపాటి కృష్ణయ్య గారికి (కడప మాన్యగోదావరి) గాథాచారిగా గారికి (తెలంగాణ) అధికార మివ్వబడినది.

కోర్టు యందు హస్తాంతరం రైల్వే కు తప్పిచెప్పబడు యాక్రింది పేర్కొనబడిన డిప్యూటీ మునిసిఫ్టరుల అధికార మివ్వబడినది.

- 1. బేసవూరి వరదరాజులు గారు 2. యాక్. యస్. నరేంద్రయ్య గారు 3. నకుండాడి నరసింహం పంతులు గారు 4. మారుతీ వీరాస్వామి రెడ్డి గారు.

గ్రామోద్యోగులు

అయ్య, పి. జీతములు కృష్ణా నది విషయమై ఆలోచించుట గాన మార్చి బోర్డు గారి అధికారము క్రింద ఒక విచారణ సంఘము ఏర్పడునని వినియోగించి. కానీ, ఎవ్వరూ మారునో జీతములు ఏర్పడెననునది కృష్ణా నదిలో తెలియదు. గ్రామోద్యోగుల దేవులను బట్టి ఇదిగత ఏర్పాటు చేసియున్నారని వాడుక. కానీ, ఆకర్షణ ప్రయత్నములు చేసినా ఆ ఆలోచించ వలసియున్నది. దేవులు సంబంధము కనుక మూల మొదలగు కనలు సంవత్సరములో మూడు నెలలు మాత్రము ఉండును. కరణమునకు స వ్యవసాయము తీరని పని భూమి సంబంధమున మైయుండును. కనుక ముఖ్యముగా కరణము జీతము విషయమై డిమాండ్స్ కు నెంబర్ల ననుసరించియు తక్కిన వారికి జనసంఖ్య ననుసరించియు ఆలోచించి యుక్తముగా నుండునని కొందరు చెప్పుచున్నారు. మనకు కాలసిం ప్రతిరోజును దొరికెనువారికి తెలియజేసికొనుట మునిధి గదా. ఇదిగత అనేకము గ్రామోద్యోగుల కష్టములను గుఱించియు అవి నివారించబడవలసియుండునని చెప్పవలసిన సుతు పాఠములను గుఱించియు చాలముగా విశ్రాంతి వ్రాసియున్నాము. మరల వాయువు అనవసరము. కానీ, ఇదిగత ఎవ్వరును పిలిచి (వాతంత్రములు (వెన్నెల కలములు, పాళిలు మొదలైనవి) సప్తయజ్ఞమునకు పోవుటకు గురించి వ్రాసి యుండలేదు. ఈ సర్వస్వములు స్వయముగా కొనుక్కొన వచ్చునని తెలియించుచున్నాము. ఇది ప్రయత్నపథతిగాదు. గ్రామోద్యోగులకు తప్ప ఏయితర సర్కారు ఉద్యోగులకును ప్రాతినిధికరములు కొని వ్రాయటం లేదు. తెలంగాణ ప్రాంతములు అయినక వ్రాయటం పనిలేని సర్కారు కాలేజీలోని యాధాధ్యక్షులుకు సహితము కలము వెన్నెల మొదలగునవి కచ్చితంగా ఇచ్చుచున్నాము. యాద్యక్షులకు పూర్వము సంవత్సరమున ఒక కలమైన విషయం లేదెవరు. ఇప్పుడు ఆదియూరయినది నిజముగా ఒక కలమైనకే నెలకు 12 పాళిలు 2 వెన్నెలలు కావలసియున్నది. ఇకన్ని థు కికి చాలని యాద్యక్షులలో కొనుట ఎంతివ్వమో యాదించదగినది. అధికారము చేయుటకు ఉత్తమమయినను గురుస్తాను సరిగా ఇచ్చు ఆచారములేదు. తేవునువనిచ్చినను పూజారి కరమియడబ్బుట్టున్నది. అందుములో తనానిల్లార్లు క్రయమైన క్రద్ధ తిసి కొన వలసి యున్నది. తరువాత మరియొక సంగతి. గ్రామ మున్యాయకర్త వాళ్ళు లెక్కలు మార్చుట వ్రాయవలసి యుండగా, అనవసరమైన కొన్ని లెక్కలు ఇష్టప్రకారము ఏర్పరచి తీరని పని కలగజేయుచున్నాము ఇట్టి అనవసరమైనవి తగ్గింపబడలేదు. మార్చబడుట గారి అధికారము క్రింద కూడవచ్చు కనుక విచారణలో వంశక్రమానకర మగు వాళ్ళు తిసి వయవలెగా ఉంచవలెగా అనెడి ప్రశ్న కూడ ఉండి యుండును. అన్ని విషయములలోను వ్యాజిబుద్ధిలో సాత్వికముగ ఉభయవత్తులు వారినుండి య సాత్వికము పుచ్చుకొనవలసి యున్నది.

లక్ష్మీరాజు వాసుదేవరావు.

(REUTER'S.)

England**Trans-Atlantic Flyer.**

LONDON, December 21.

The Mobile Navy Department announces that Trans-Atlantic Flyer N. C. 4, with Commander Read on board is many hours overdue in non-stop flight from Galveston to Modile.

Steamer Runs Ashore.

London, December 19.

SAIGON, December 19th:—British steamer "Lienching" Hongkong for Saigon ran ashore to-day on parcels. The ship's a total loss and out of 530 passengers and crew (nearly all natives), only 57 have been saved.

Recent Destructive Fires on Former German Liners.

LONDON, December 22.

In the Commons, Rear Admiral Adair drew attention to the recent destructive fires on former German liners for example, Boonah. Sir Auckland Geddes replied that the matter was being investigated. Foul play had been suggested but it seemed much more probable that fires in some cases were due to old bunkers not being cleaned out.

Indians and E. Africans Questions.

Mr. Bennett drew attention to the indignation among Indians owing to offensive references to Indians in the report of East Africa economic Commission. Mr. Amery replied that the views of the report must not be regarded as views of the Government of East Africa or of Imperial Government. The whole question of policy in East African protectorate with regard to Indians would be discussed between the Governor of East Africa who was now in England and Lord Milner when he returned from Egypt.

Secretary of State for Air.

London, December 22.

Major C. G. Tryon has been appointed Secretary of State for Air in succession to Mr. Seely.

Economic Crisis in Central Europe

London, December 22.

In the Lords replying to Mr. Byrce, Lord Curzon said there was undoubtedly economic crisis in Central Europe. The position in Vienna was very serious. The only solution was organisation of large credit for food, raw materials and export of manufactures from countries receiving credit. Forty millions dollars were required for raw materials and hundred millions for coal and food until next harvest in September. Lord Curzon emphasised that no great scheme was possible without co-operation of United States.

Russia**Anti-Bolshevik Activities
Denikin Proposals.**

LONDON, December 22.

General Denikin announces that his Government proposes to negotiate with Russian border States with the object of bringing into harmony the activities of all anti-Bolshevik forces.

America**Congress in Recess**

London, December 21.

WASHINGTON.—The Congress has gone into recess. Mr. Underwood's resolution is held over until the next Session.

Extremists in Soviet Russia.

LONDON, December 21.

NEW YORK.—Two hundred and forty-nine extremists have embarked to Soviet Russia.

Arrangements for Ratification.

LONDON, December 21.

WASHINGTON.—In the Senate, Mr. Underwood introduced resolution to appoint a Committee of ten Senators to consider the ways and means of arriving at the ratification of Treaty.

Peace Treaty.**Failure of United States to Ratify**

In the Commons replying to Grant Morden, Mr. Bonar Law stated that the failure of United States to ratify peace treaty would not delay the establishment of Reparations Commission. It was understood that commission was prepared to begin work as soon as ratifications had been deposited. Much preliminary work had already been done. The Commission itself would determine order in which claims should be dealt with. The Government was at present consulting Government's of Dominions and India with regard to the principles on which British Empire's claims should be made and presenting of these claims to the commission.

Settlement of Coal Strike Repudiated.

LONDON, December 21.

WASHINGTON.—After the Conference with Attorney-General, Mr. Palmer, the bituminous mine-owners issued a statement denying that they had agreed to the settlement of strike as stated in Mr. Wilson's letter to the Commissioner. Mr. Palmer replied that it would be amazing repudiation of their own statements, if they failed to accept the settlement.

Trainer Disaster.

LONDON, December 20.

MONTREAL.—The train conveying steerage passengers of the Empress of France from St. Johns collided to-day with freight trains. Fifteen were killed and many injured. A later message puts the number of killed and injured at 25 and 50 respectively. Passengers included some returned Canadian soldiers. Three hundred immigrants, mainly English and Scottish, arrived yesterday on Empress of France. Collision appears to have been due to misunderstanding of orders on the part of the engineer of the freight train who apparently did not realise that passenger train was running in three sections.

**United States Entry into War
Mr. Knox Resolution.**

LONDON, December 22.

Washington correspondent of the "Times" says that Foreign relations Committee has reported to the Senate the redrafted resolution of Mr. Knox proposing repeal by Joint Congress of the first resolution whereby the United States went to war in 1917. Mr. Knox resolution, if adopted, would automatically create a state of peace between the United States and Germany. It also reaffirms that it is American policy to adjust dispute by mediation and arbitration and is admittedly intended to read the benefits of peace treaty without its obligations.

Britains Share in Relief of Austria

LONDON, December 22.

NEW YORK.—The Secretary to the Treasury has asked the Congress to consent to allow payment of interest now due on loans to the Allies to be deferred for two or three years as a means of helping their commercial rehabilitation. The Secretary also strongly urges supply of food to starving populations of Europe especially Poland and Austria and states, that Britain has informed the United States, that she is prepared to share in the relief of Austria.

Food to Central Europe.

London, December 22.

NEW YORK.—Mrs. Barnes, President of the Grain Corporation, has approved the plan of Mr. Hoover to supply food to Central Europe on credit by using the capital of Grain Corporation. Mr. Barnes suggests that the Congress should authorize loan of hundred million dollars for purpose.

American Mandates in Near East.

London, December 22.

A memorandum, opposing American mandates in Near East, but urging the United States immediately to recognize Armenian Republic and extend direct aid to it, has been telegraphed to President Wilson by members of the American Committee for Armenian Independence. The Signatories include Ex-Ambassador Gerard, Charles Hughes, Elihu Root and other prominent Americans.

Italy**Italy's Intention to Remain United
with Allies.**

London, December 21.

ROME.—In the Chamber Signor Scialoja stated that Italy intended to remain united with the Allies and all her efforts would be directed towards securing solid guarantees for adherence of Fiume brothers to Italy. Protection of Italians in Dalmatia and safety of the Adriatic.

London, December 22.

ROME.—Monsignor Pietro Pisani Apostolic Delegate to India has been consecrated Titular Archbishop by Cardinal Van Rossum, Prefect of Sacred College of Propaganda.

Bill Abrogating King's Right.

LONDON, December 22.

ROME.—Mr. Nitti in the Chamber to-day announced the Bill abrogating King's right to declare war and make peace and to contract treaties, all of which powers will be vested in the Parliament. The announcement led to the scene of enthusiasm in the Chamber. Socialists joining in. Referring to Fiume, Nitti stated that the National Council of Fiume had associated itself with Government's programme which was also supported through the plebiscite of citizens of Fiume, but the minority had not yet allowed the carrying out of the will of the majority. It is reported from Fiume that D'Annunzio has publicly declared plebiscite invalid and has stated that it must be annulled.

Austria**Commonwealth Election Results.**

London, December 21.

The Commonwealth Election results announced up to present show that 54 Ministerialists, 11 Farmers and 30 Labour Candidates have secured seats. The New Senate is composed of 26 Ministerialists, 7 Labour and 1 Farmer. Voting as regards Referenda on the question of giving Commonwealth increased Legislative powers and Nationalisation of Monopolies resulted in negative in both the cases.

Ireland**Police Hunt for Lord French's
Assailants.**

LONDON, December 22.

The Police hunt for Lord French's assailants has hitherto been unsuccessful, though it is rumoured in Dublin that many persons have been detained as suspects. Lord French is not allowing the attempt on his life to interfere with his social engagements. Yesterday he visited the dance in aid of the Irish Police Fund and also children's party. He appeared in his usual health and entered wholeheartedly into the spirit of functions. Lord French was heartily cheered.

'Irish Independent' Office Raided.

London, December 22.

Fifty armed raiders entered Dublin Office of 'Irish Independent' and smashed every printing machine with crowbars after holding up the editorial staff with revolvers. No arrests were made.

Mesopotamia**Arab Raid Depreciated.**

BASRA, December 23.

Official news states that it is now stated that the chiefs of Milli Kurds have expressed their disapproval and abhorrence of the action of Ramdhan Shalash whose following is confined to a few mischief makers from among the tribes. Many of these have now left him owing to lack of funds and of food. All is reported to be quiet at Abu Kamal and Mayadin.

Holland**Hollands' Decision not to Hand over
Ex-Kaiser.**

LONDON, December 22.

BRUSSELS.—"Soci" learns from an authoritative source that the Dutch Government several weeks ago informed the Allies that they would not consent to hand over Ex-Kaiser on ground of right of asylum.

Egypt**TRAIN SERVICE SUSPENDED.**

LONDON, December 21.

CAIRO.—December 14th. Owing to continued stoning, some train services have been suspended.

Belgium**Shahs Visit to Belgian Majesties.**

LONDON, December 22.

The Shah will pay official visit to the King and Queen of Belgians on January 15th.

General

London, December 21.

New Orleans, N. C. 4 has arrived at Grand Island having been fog-bound.

London, December 21.

Alban Coodier, Archbishop Elect of Bombay will be consecrated in Westminster Cathedral to-morrow.

LONDON, December 22.

The India Society is appealing for £500 sterling to endow the yearly course of lectures on Indian art at London School of Oriental studies.

LONDON, December 22.

Aviators Captain Ross Smith and his brother, Keith Smith have been awarded K. B. E.

**ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున
వెలకుదొరకు పుస్తకముల జాబితా.****1. ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికలు.**

అనేక విశిష్టవిశ్రుతములతో నిండియుండును.

మొదటి సంచిక మొదటి ప్రతి 1-1 1-0-0

రెండవ " " " " 1-0-0

మూడవ " " " " 1-0-0

చాలవ " " (కొత్త ప్రతి) 1-0-0

చివర " " " " 1-0-0

ఇతర " " " " 1-0-0

ఇందు విశిష్టా మహాసంగ్రహము చరిత్రము

బహుమతి.

మొదటి సంచిక మొదటి ప్రతి 1-1 1-0-0

రెండవ " " " " 1-0-0

మూడవ " " " " 1-0-0

చివర " " " " 1-0-0

6, 7, 8, 9 సంచికలలో అయిన సంవత్సర

ములలో జరిగిన సంగ్రహము వివరములు సంద

ర్భావములలో చూడవలెను.

ఈ ప్రతిసంచికలకు ఏక కాలమున కొనవలె

ము క్షమాచరింపవలెను.

2. ఆంధ్రోద్వయము.

ఇందు ఆంధ్రమున సభాస్థలముల యు

నాధ్యక్షములు, అధ్యక్ష సభాస్థలముల యునాధ్య

క్షములు, విశ్రుతములు, విశ్రుతములు

ముఖముగా చక్కని శైలిలో వ్రాయబడి

లతో ముద్రించబడి యున్నది. మొదటి ప్రతి 1-1 1-0-0

రెండవ " " " " 1-0-0

మూడవ " " " " 1-0-0

చివర " " " " 1-0-0

ఇందు విశిష్టా మహాసంగ్రహము చరిత్రము

బహుమతి.

National Congress.

Congress Postponed for 27th December.

Amritsar, December 25:

On account of heavy rains the Congress session has been postponed for a day. The Congress meets on the 27th at 1 P.M.

Arrangements Vigorously Pushing on.

AMRITSAR, December 24.

Arrangements for holding the thirty fourth session of the India National Congress are vigorously pushed forward and it is expected that by 26th the first day fixed for the session, everything will be in smooth working order. Heavy rains which have been pouring at intervals since last two days have considerably impeded the progress but Swami Satchanan, Chairman of the reception Committee who is assisted by a large number of devoted workers sparing neither money nor energy to bring all arrangements to completion for delegates from Bengal and Madras. Presidences Pacha houses have been provided and delegates from other provinces will be accommodated, some in houses and some in tents and the latter have been pitched close to the pandal. A large number of volunteers have already arrived from Delhi and Bombay. Some men who rendered valuable work at the last session of the Congress at Delhi. Among the leading men expected to attend the current session are Messrs Jinnah, Ab. Hashim Imam R. Chakravarti, Salem Vijayaraghava Chari, Kunturi Ranga Iyengar V. S. Sastri B. G. Tilak and Mrs. Sarant, Pandit Malaviya, Mr. Gandhi and Mr. C. R. Das are already in Lahore in connection with the Punjab enquiry. It is understood that arrangements have been made of the joint procession for Pandit Motilal Nehru and Hakim Ajmal Khan president elect of the Congress and the League from Railway station and pass through the principal streets of the city but everything will probably depend on the weather which is still very threatening.

Finishing Touches to the Congress Pandal.

Finishing touches to the Congress pandal are being given with feverish haste. Among the prominent people already here are Pandit Madan Mohan Malaviya, Messrs. M. K. Gandhi, Jinnah, Bomanji, Ramaswami Iyer, B. N. Sarma, Gokarnath Misra, Natarajan and Devachar. Mrs. Besant and Mr. Pal arrived by Calcutta mail this afternoon and received warm welcome. Messrs. Tilak and Sastri are expected to-morrow. Special train containing delegates from Sind, Rawalpindi and other places arrived to-day. Other special trains are due to-morrow.

Congress may be Delayed by a Day.

AMRITSAR, December 24.

Owing to heavy incessant rain falling since last two days, it is likely that sitting of National Congress will be delayed by a day.

Paul Left for Amritsar.

CALCUTTA, December 24.

Although the externment order against Mr. Bepin Chaudhary Pal has not been revoked by the Punjab Government, Mr. Pal left Calcutta last evening for Amritsar.

Arrival of Congress and Muslim League Presidents.

Enthusiastic Welcome.

AMRITSAR, December 25.

The Hon'ble Pandit Motilal Nehru, the President-elect of the Congress, and Hakim Ajmal Khan, President-elect of the Muslim League, arrived this afternoon, the former from Lahore and the latter from Delhi. They were accorded an enthusiastic welcome and taken in procession round the town. The railway station was one seething mass of humanity when the special trains arrived and the roofs and house-tops were thickly crowded. Rain that had been falling incessantly during the last three days greatly interfered with the arrangements and all concerned heaved a sigh of relief when the weather cleared up to-day.

Mr. Jinnah on Punjab Affairs and Reform Scheme.

AMRITSAR, December 24.

Mr. M. A. Jinnah addressed a public meeting this evening under the auspices of the National League in spite of inclemency of the weather. There was a large attendance in Bandanagar. All the Punjab Affairs and Reform Scheme were the principal themes on which he spoke. Referring to the former he detailed the happenings in the Punjab and the awful condition to which people were subjected after dwelling at length to what extent the Punjab officials were responsible he suggested that a strong Representative Deputation should visit England to enlighten the British Public and if this were done he was sure some of those who were responsible for what happened in the Punjab would be brought to book. He hoped the Congress would seriously consider this proposition. Touching on the reforms, Mr. Jinnah said what had been given under the reforms was an improvement on the past and was certainly a lever breaking the back of the bureaucratic system of the Government in the legislative assembly. It would be impossible to pass measures like the Rowlatt Bill. The country should use the opportunity and consider the reforms on its merits.

Invitation to Babu Surendranath to Attend Congress.

The following telegram was sent to the Hon'ble Mr. Surendranath Banerjee. People of Amritsar earnestly request noble Indian politicians reconsider decision shall afford Punjab appeal to vain as altar motherland. Your presence and powerful voice never more sorely needed, but not and more every national leader attend Amritsar Congress.

Reply.

Mr. Banerjee replied said deeply touched me. Too late and am also unwell.

Royal Proclamation.

A "Gazette of India" Extraordinary issued to-day publishes proclamation by the King Emperor announcing His Majesty's Royal Assent to reform bill and his intention to send out Prince of Wales to India in next winter to inaugurate Chamber of Princes and new constitution in British India.

A proclamation by His Majesty the King Emperor on his signature of the Government of India Act has been issued here to-day by the Punjab Government.

His Majesty's Royal Assent to the Reform Bill

CALCUTTA, December 24.

The proclamation by His Majesty the King Emperor announcing His Majesty's Royal Assent to the Reform Bill and his intention to send out the Prince of Wales to India by next winter to inaugurate the new Chamber of Princes and the new constitution in British India was read at 12 noon on Wednesday by His Excellency the Governor of Bengal from the steps of the Town Hall. Among those present were almost all the important officials of the Bengal Government, the Chief Justice, Lord Bishop of Calcutta, Maharaja Sir Manindra Chandra Nandi, Maharaja Sir Pradum Kumar Tagore, and Sir Verge Mitter. The general public were not present as no notice of the ceremony was given to them.

National Liberal League's Message.

The National Liberal League has cabled the following message to the Secretary of State for India:—Kindly convey to His Imperial Majesty its loyal homage and grateful thanks for His Majesty's touching and momentous proclamation. The League will exert all its influence to promote good will and co-operation between all classes of His Majesty's subjects and between the people of India and those responsible to Parliament for good Government.

Indian Association Message.

The Hon'ble Mr. Surendranath Banerjee has sent the following cable to the Secretary of State:—The Indian Association offers loyal homage and grateful thanks to His Imperial Majesty for the epoch making proclamation which has deeply touched His Majesty's subjects, also for the amnesty to political prisoners. Offers you heartfelt congratulations for the passage of the Reform Act.

Various Press Comments.

CALCUTTA, December 25.

The Royal Proclamation is hailed with joy by all sections of the people in Bengal, Europeans and Indians, moderates and extremists and the announcement of Royal Clemency and the ensuing visit of the Prince of Wales to India have seemingly obliterated all trace of bitterness distrust suspicion and hatred between class and class and between the rulers and the ruled.

Morning papers of all shades of opinion have received the proclamation with thrilling interest and expressed the united feeling in common devotion to the throne.

"Englishman."

The "Englishman" says: The royal assent to the India Bill has put upon all King-Emperor's loyal subjects the obligation of observance of the measure that has been presented to him by Parliament. It is our duty to accept the Act and to lend every aid to the carrying out of the Imperial wishes and commands in the spirit of loyalty which has always distinguished the different peoples of India of whatever race and creed and particularly those of the British race. Will that duty be fulfilled? Great reverence, open affection, deep loyalty and clear devotion which India has so often expressed for the King-Emperor can best be proved by the fulfilment of the desires and hopes of the Great Proclamation. If His Majesty's words provide the light by which India pursues the path towards self government India will look back upon the Christmas of 1919 as most historic in her chequered history.

Indian "Daily News."

The Indian "Daily News" says:—It is clear that His Majesty wants to give India a clear slate and for ever to muzzle the discordant voice of extremism. We sincerely hope that the Royal wish will be gratified and reforms usher in a new era of plenty, prosperity and contentment. Every Britisher fully realises the supreme trust England has to discharge in respect of the Indian people and we have no doubt he will fully endorse what the Royal message says with regard to Indian political aspirations. We hope that the effect of the clemency will not be lost on those for whom it is meant. Let anarchy be dead in the land and let misguided youths who loved their country too will but not too wisely work for genuine good of the community to which they belong and that end is only attainable by a sincere and honest devotion to the country's economic salvation.

"Amrita Bazar Patrika."

The "Amrita Bazar Patrika" says:—We have no doubt that the people of this country will heartily respond to the appeal of His Majesty whose genuine sympathy for the aspirations of his Indian subjects is well known and however small and inadequate the reforms may be we have no doubt that the educated people of this country will be ready to shoulder new responsibilities like true and loyal subjects. We have no doubt if the officers of His Majesty's Government in India are animated by the same sincerity and goodwill towards the people of this country as His Imperial Majesty there will be a new heaven and a new earth in India and momentous results in the story of human progress confidently hoped for by His Majesty will not be long delayed in being realised. The paper takes exception to the qualification to Royal clemency and suggests granting amnesty to all political offenders without reservation and says:—As the Government of His Majesty has now expressed their desire to grant responsible Government to India as early as possible a new era of confidence and goodwill should be inaugurated by the release of all political prisoners.

"Statesman."

The "Statesman" thinks it a political manifesto issued in the guise of a Royal Proclamation and protest against the practice of identifying the Throne with controversial proceedings. It says "That the Reform Act marks a new epoch we do not dispute, but the era which very many observers in this country apprehend is one of rapid decline

of British influence and gradual lowering of such standards of efficiency as British administration has set up. Every Englishman whose fortune has brought him into association with India will heartily desire that this apprehension may be falsified, but the fear exists and may be said to be the dominant feeling with which latest changes are regarded."

"Bengalee"

CALCUTTA, December 25.

The "Bengalee" observes that the Royal Proclamation conveys once more to our heart the message of hope and confidence and hopes extremist organs will now change their angle of vision and give credit to the Government for sincerity of its professions and for friendly conciliation which his now held up and draw veil. Our post extremism should now disappear. We are sure leaders of public opinion in the country will rise to the height of the occasion and face responsibility and sacrifice for common good with a cheerful heart. We hope civil servants will now regard themselves as servants of the people in the true sense of the expression and act up to the spirit of dictum that the Government exists for the people and not the people for the government.

"Times of India."

BOMBAY, December 25.

Commenting on King Emperor's proclamation the "Times of India" earnestly pleads for widest amnesty compatible with safety of society. It is convinced it would be wiser and safer to err on the side of generosity than on the side of conservatism. Let amnesty be especially generous towards all save arch disturbers of order in the Punjab. We cannot call the dead to life, but can at least be generous acutely and truly generous to the living.

"Bombay Chronicle."

The "Bombay Chronicle" says:—All-India will gratefully welcome the proclamation of the King Emperor heralding a new speech in the history of India. Words of the proclamation reveal a loftiness of purpose which will touch the hearts of the people. It is circumstances like this which reconcile people to the providence of the British connection and we are glad to welcome the determination of Britain to safeguard our future and promote the attainment of our ends with courage and trust. King's clemency can be made a splendid instrument for conciliation of people, but if grudgingly timidly exercised the King's might wish be frustrated and great occasion for statesmanship lost. The "Bombay Chronicle" heartily welcomes the Princes of Wales visit.

Tribune.

LAHORE, December 24.

(Delayed in transmission.)

Referring to the Royal proclamation the "Tribune" says:—The expected has happened. The prayers of the people of India have not gone in vain. He whom they were addressed has moved the Royal heart of the King Emperor and his advisers. The result will be seen in great proclamation which in its happy phraseology and in nobility and loftiness of sentiments it breathes, will take rank with the historic proclamation of Queen Victoria of revered memory which has justly been designated the magna charta of India. The present proclamation indeed not only carries a good deal further the charter of Indian liberties than proclamation of 1858 and all subsequent proclamation but represents a substantial fulfilment of all that was contained in them as the tree is contained in the seed. The paper referring to clemency to political offenders adds in the words are properly interpreted we should have in our midst during the next few hours not only the majority of martial law prisoners including all leaders of Lahore of Amritsar and of Gujranwala, but most of the persons convicted in A. P. U. Delhi and Lahore conspiracy cases as well as persons interned in any part of India under the Defence of India Act or similar other measures and all such orders as those restricting movements and activities of individuals or individual newspapers under any of these measures should go immediately.

DELHI, December 25.

Messages are reaching indicating that Royal Proclamation has been received with deep gratitude.

The Punjab

Exhibition of Painting and Craft work in Lahore.

LAHORE, December 25.

A small committee of ladies and gentlemen has been formed to arrange an exhibition of painting and Craft work in Lahore in February under the patronage of Sir Edward Maitland. It is desired to bring together works of both English and Indian artists in the Punjab in order that Indian paintings by best known exponents of modern art may be represented. It is proposed to invite the new Calcutta school of painting to send a representative collection of their works. The exhibition will be opened for three weeks commencing from February 16th 1920 and latest date for receipt of exhibits will be February 1st.

Central Provinces

Nagpur Mill Hands Strike.

NAGPUR, December 25.

About 6,000 mill hands of local express mill struck work suddenly at 8.40 A.M. this morning. As usual all the branches were regularly working up to time of strike. This trouble so far ascertained began in mill No. 5. It is alleged by strikers that three labourers by name Pancham, Upadhyaya and Atmaran, were dismissed by one Kekkar for no fault whereupon mill hands in mill No. 5 came out in a body and went to other mills and induced others to come out and all hands made common cause and left work. They all met in the cotton market and decided not to resume work. Strikers are so far orderly. They are going to present a petition formulating their grievances. This is the first time that Empress Mills had such troubles since its start.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Debate on Foreign Affairs.

Premier's Statement.
Outlook Optimistic.

LONDON, December 16.

Speaking in the House of Commons during the debate on Foreign Affairs, Mr. Lloyd George denied the suggestions of secret diplomacy during and since the Peace Conference. He emphasised the wisdom of reticence regarding the delicate situation in the Adriatic, where the Italian Government was faced with the greatest difficulties.

Anglo-Franco American Agreement.

As regards Anglo-Franco-American agreement, we would unscrupulously be free to reconsider our decision, if the United States did not ratify the Treaty. But we did not contemplate that the United States would dishonour their great representatives at signature. If Government were faced with the United States' unwillingness to sign, the House would be enabled to challenge the situation.

Responsibility for Russia.

Russia was a frightful morass and neither Britain nor Italy was undertaking further responsibility beyond the limit named promise of seventeen millions sterling worth of material to the Anti-Bolsheviks.

The American and Japanese Government were holding discussions regarding action in Siberia, if the Bolsheviks progressed much farther Eastwards. It was impossible to make peace with Russia, because she had no Government able to speak for the whole people. The fortunes of working sections fluctuated and great tracts were unrepresented by any belligerents. If the Bolsheviks claimed to speak for Russia, let them summon a freely elected National Assembly.

Last week's deliberations at Downing Street has resulted in the conclusion, that it was only possible to watch the situation vigilantly and to make peace immediately Russia emerged from darkness and some form of a steady Government was established.

Help to Austria.

The Premier referred to the not inconsiderable assistance already given to Austria, but this was admittedly inadequate. England could not undertake the whole task. We had been asked to help in all directions because of our reputation readily to respond to appeals, but we could not carry burdens beyond our strength (cheers). He dwelt on the strain on British resources through open-handed assistance and declared that the only remedy was for America fairly to participate along with Britain and France.

Peace with Turkey.

Britain must rehabilitate herself. The whole future civilization of the world depended on that (cheers). We had waited to the very limit for America to show a disposition to participate in the guardianship of Christian communities before concluding Peace Treaty with Turkey, but we now considered that we were entitled to make such a Peace and it was proposed to make it at the earliest possible moment. (cheers). Preliminary discussions had begun and were most promising and they would be resumed in a few days either in London or in Paris.

League of Nations.

Government had done the utmost to further the League of Nations and was convinced that this country, at any rate, would continue with it (cheers). If the discoveries made almost at the end of the war had been employed, unparalleled horrors, such as are only described in work, of fiction like those of H. G. Wells, would have resulted. It was vital to the world to have civilised means of preventing war with such additional terrors.

Conclusion.

The Premier concluded on an optimistic note on the signs of steady recuperation of British trade and finance as evidenced in the November returns.

Round the British Empire.

Magnificent Speech by Prince of Wales.

Civis Britannus Sum.

LONDON, December 18.

From the Guildhall the Prince of Wales, proceeding to the Mansion House to lunch with the Lord Mayor, was the recipient of further ovation by the citizens in the streets.

Health of the Prince.

The Health of the Prince was proposed by Mr. Lloyd George who emphasised that the Throne had united the varying laws, languages, institutions and people of the Empire. The Empire had a multitude of races owing common loyalty to the Throne, which was displayed conspicuously in the time of peril. The Premier affirmed that the Prince's visit to Canada and other Dominion would act like a tonic in its powerful and invigorating effects.

Description of Tour.

Describing his tour the Prince said that nothing had appealed to him more than the large number of ex-service men who greeted him everywhere, often coming long distances and many of them being badly wounded. He could not speak too strongly of the great debt which the Empire owed to the soldiers and sailors who had fought in the War. He wanted all ex-service men in every part of the Empire to remember him as an old comrade in arms and look upon him in future, as a comrade in spirit (cheers).

The Commonwealth Ideal.

He had returned with a much clearer idea of what was meant by the British Empire and of what was more

appropriately called the British Commonwealth. The British people had long left the Grecian and Roman idea of Empire behind. This Empire was now something far grander. It implied the partnership of free nations (cheers), living under the same system of laws, pursuing the same Democratic aims and actuated by the same human ideals, and it is the younger nations, Canada, Australia, New Zealand, South Africa and India who are now universally recognised as nations by the fact, that they were signatories of the Peace Treaty which they fought so magnificently to secure. The Prince paid a tribute to the part which India played in the war. He said, that he looked forward to visiting that wonderful country.

Interpretation of Loyalty.

The position of the self-governing dominions was different. They were inhabited by highly advanced democracies who had made a new civilisation out of a wilderness. "I think" continued the Prince, "of what they have achieved in four generations. Think of their noble sacrifices during the war. There are no limiting bounds to which their progress and development may some day attain (cheers). It is no exaggeration to say that the united action of the British Empire in the war was one of the features least expected by the enemy and the most effective in securing a victorious peace (cheers). The people of the old country must realise that the patriotism of the Dominions is national patriotism, not mere loyalty to Britain. It is loyalty to their own British institutions, loyalty to the worldwide British system of Government and above all loyalty to the British Empire of which Britain like the Dominions is only one part.

Crown the Symbol of Imperial Unity.

He felt the inspiration of this great idea throughout his tour but he also learned that the loyalty of the Dominions was in a very special sense loyalty to the crown and the crown represented the unity of the Empire. The King was constitutionally the sovereign of the Empire and occupied exactly the same place in Canada and the rest of the British Empire as he did in Britain. His House although originally founded in Britain belonged equally to all the other nations of the Commonwealth. The Prince of Wales looked forward keenly to visiting in the near future the other Dominions, where he knew he would feel equally at home.

Britain's Task in the Future.

After expressing warm appreciation of his welcome in the United States the Prince of Wales concluded that the war had put an end to the idea that Britain was played out. The Dominions were the first to recognise that Britain took the first strain of the war, bore the heaviest burdens and made the greatest sacrifices. The World still looked anxiously to Britain for an example of confidence and steadiness. Britain's duty now was to show the world that she could work at adjusting the social, economic and industrial problem with general fairness and sympathy and strive wholeheartedly towards the goal of happier conditions of life, ensuring that every man and woman in the country should enjoy the just proceeds of his labour and that every child born into the country should have a fair sporting chance. The problems could only be solved by common sense and good-will (cheers).

Impression of Prince's Speech.

LONDON, December 18.

At the Mansion House, to-day, the Prince of Wales created quite a thrill of enthusiasm amongst a large and distinguished audience. Apart from a slight nervousness which might be expected from a young man his demeanour and manner impressed greatly both the Ministers and Diplomats present, who, in private conversation afterwards, expressed intense satisfaction at such admirable representation of the Royal House.

Visit to India.

LONDON, December 18.

In the course of the speech at Mansion House, the Prince of Wales referring to India said:—"Among these new Nations of the British Empire recognised by the signatory powers at Versailles in India, India occupies a special position. Like the dominions she played a gallant part in the war and we owe much to her soldiers and their kith and kin for all they endured in the common cause. I am looking forward to the day when I shall be able to visit that wonderful country. (Loud Cheers).

Old Age Pensions.

LONDON, December 19.

In the Commons, Mr. Bonar Law announced that he would to-day move a resolution immediately increasing the Old Age Pensions to ten shillings weekly with a view to legislation before the end of the Session. This will involve a permanent increase of ten millions sterling in the annual expenditure.

Bill Passed

LONDON, December 19.

The Commons to-day unanimously passed the Bill increasing Old Age Pensions to ten shillings.

Punjab Affairs.

Lord Sydenham's Appeal.

LONDON, December 20.

Lord Sydenham, writing to the "Times," earnestly appeals to the public to suspend judgment on the Amir's happenings until the findings of Hunter Commission are available. He says that the evidence regarding General Dyer's action is forthcoming, but there is no evidence as to what would have happened if extreme measures had not been taken.

Russia

Denikin's Victory

LONDON, December 19.

STOCKHOLM:—A message from Helsinki states that according to newspaper reports Denikin has won an important victory in the Taristan and Kamiswin directions taking ten thousand prisoners and five guns.

Supplies to British Prisoners in Russia.

LONDON, December 19.

COPENHAGEN:—O'Grady is endeavouring to arrange for the despatch of supplies to British prisoners in Russia after which he will return to England.

Germany

Trial of Ex-Kaiser.

LONDON, December 20.

PARIS.—It is reported from Basle that the Kaiser has finally agreed to accept a trial by the allies subject to reservations regarding the place, time and defence by German expert lawyers. Meanwhile, the Crown Prince treats the matter as a joke declaring that he will never appear before a Court of Justice.

Ireland

The Irish Proposals.

Outlined by the Premier.

LONDON, December 22.

In the House of Commons to-day elaborate precautions were taken to prevent Sinn Féin demonstration when Mr. Lloyd George outlined his eagerly awaited Irish proposals. Nationalists were absent. At the outset the Premier emphasised that his part was as difficult as ever confronted a Minister especially after the discreditable outrage on Friday (cheers). The Premier paid an eloquent tribute to Lord French and expressed appreciation that the heads of the Catholic Church had not lost time in denouncing the outrage.

The Proposals.

Dealing with Government's proposals Mr. Lloyd George laid stress on the fact that no proposals acceptable to British opinion stood any chance of acceptance in the present position of Irish affairs. Government's plan was based on the recognition of three fundamental facts, first the impossibility of severing Ireland from the United Kingdom; second, opposition of Nationalist Ireland to British Rule in Ireland, despite the fact that Ireland had never been so prosperous, and, third, opposition of the Northeast to British Rule. Subject to these three conditions Government proposed that Self Government should be conferred on the whole of Ireland, through the establishment of two legislatures, one of which would be the Parliament of Southern Ireland and the other the Parliament of Northern Ireland.

The Alternatives.

Four alternative proposals had been discussed regarding areas, first, that Ulster should form one unit, and the other three provinces another unit, second, county option, third, that six northeastern counties should form one unit. All these contained the objection regarding a division of the population. The fourth suggestion was to ascertain a homogeneous northeastern section and to constitute it as a separate area eliminating where practicable the Catholic communities, whilst including Protestant communities in coterminous counties in order to produce an area as homogeneous as possible under the circumstances.

Council of Ireland.

It was further proposed to constitute a Council of Ireland consisting of representatives of both legislatures serving as a link between the two sections of Ireland, whereby joint administration of common services could be arranged. The Irish legislatures would have complete discretion regarding the powers conferred on this council and the services to be jointly controlled. The Irish legislatures would also have full constituent powers without further reference to the Imperial Parliament to create a single Irish legislature at such sections as desired. It would thus rest with the Irish people themselves to determine whether they wanted union.

Powers in Irish Parliaments.

LONDON, December 18.

As a greater inducement additional taxing powers would be handed over to Irish Parliaments as soon as unity was accomplished. Representation at Westminster would be reduced to 40. Certain powers would be reserved to the Imperial Government including the Crown, peace and War Foreign affairs, Army and Navy, Defence, Treason, Trade outside Ireland, Navigation including merchant shipping, wireless and cable, postage, trade marks, lighthouses, and also higher judiciary pending agreement of two legislatures regarding the method of appointments. The powers of the Irish Parliament would be very considerable. They would have full control of education, Local Government, Land, Agriculture, Roads, Bridges, transportation including Railways and Canals, Old age pensions, Insurance, Municipal affairs, Local judiciary, Hospitals, Labour legislation, Licensing and all machinery for maintenance of law and order except higher judiciary and Army and Navy. It was not proposed to retain control of the police in Imperial hands beyond three years while security would be given to all members of the Police Force and Civil Service. The post office would not be transferred until both parts of Ireland united in asking for union. There would also be clauses for protection of minorities.

Financial Provisions.

Dealing with finance, Mr. Lloyd George declared that the absence of provision in the 1914 Bill for a contribution to the maintenance of the Empire was a supreme injustice to the tax-payer of Britain.

Government proposed to give Irish Parliaments the whole advantage of those taxes raised in Ireland to exonerate a fair contribution to the Imperial services. The estimated revenue for Ireland for the year was £41,438,000 and the estimated expenditure £23,500,000, therefore there would be a contribution of £18,000,000 towards Imperial expenditure, which included war pensions. Each Parliament would be granted one million sterling to cover initial expenditure, while the proceeds of land annuities would also be handed over as a free gift to Ireland, totalling three millions. Two Parliaments would have the taxation powers of the American States income tax, super-tax, and excess profits. Customs and excise would be collected imperially, but when Ireland was united, the Imperial Government could consider whether Customs should be handed over.

Conclusion.

Concluding the Prime Minister pleaded for a closing of the chapter of mistakes, follies and crimes on both sides. The question was now not who was blame worthy but how to set it right. It was most important that both countries should realise thoroughly the limitations of acceptance. Unless Ireland had full control of their purely domestic affairs, it would be idle to proceed. On the other hand said the Prime Minister speaking deliberately and with the utmost emphasis

శిక్షణాసాహము.

(639)

సుందరము ! లాభకరము !! ఉపయోగము !!!

ఆంద్రమై 1920 క్యాలండరు

జనవరి నెల 31 వ తారీఖులోపుగ మా మండలము నొకేసారిగ 6 రూ.లకు కొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగా పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా కొనువారలకు భరణి లెగించి యివ్వబడును.

వి. పి. గ. కాక ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

తామర తైలము | పండ్లపాడి | మోహినితైలము

డబ్బి 1-కి 0-6-0 | డబ్బి 1-కి 0-2-0 | సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

దగ్గు, తైలము, పడికము, రొమ్ముపడికము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.

చక్కని డబ్బీలో సహా కల రూ. 0-10-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-12-0. పోస్టుఖర్చులు కేలు.

అమృతాంజనం డి పో, } 109, ఫ్రేరింగ్స్, బొంబాయి, 6, తంబులెట్టి పీఠి, మదరాసు.

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన పరిమళద్రవ్యము
ఓటో దిల్ల హారు (పెన్సిల్)

పరిమళద్రవ్యముల కన్నీటికి నిది రాజు

ఇండియా డేక్షన్ యందు జరిగిన అన్ని ప్రదర్శనములందును చాల పతకములును ప్రథమ పురస్కారమును నియోజింపబడినది.

దీనిలో సారాయి సంపూర్ణ మేమియును లేదు గాన ఆచార పరమైనదిగాను దీనిని నిరభ్యంతరముగ పునరుద్ధరింపవచ్చును. పలు విధములను పుష్పముల నుపాసన చేయుచుండు గలము. నికటికెందు చుక్కల జేబుననుంచుకొన వలసిన వాటిని. అప్పుడే కోసితెచ్చిన పుష్పలతలన వ్యాపించు పరివర్తమువంటి పరిమళ మధరిమితముగ వ్యాపించుచుండును. దీని నుపాసన నిలయంతకాలము చురచే పరిమళద్రవ్యములను నిలువదు. పెద్దపైజా (అరవైపైజుయ్యి) రు 2-0-0 మధ్యపైజా రు 0-12-0 పిన్నపైజా రు 0-8-0 చి.పి. చాన్సా రు 0-5-0. మిథులమునందు కోరకనివో (కొంది పోల్) ఏజంట్లకు వ్రాయుడు.

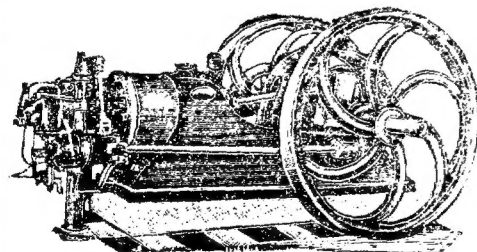
ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
(D 126 W 100) 155 జమ్నానగర్, బొంబాయి.

ఇంజీరియర్ కూర్డ్ ఆయిల్ ఎంజనులు

1949

వయం తక్కువ ! నమ్మకము అధికము ! ఫలితము ఎక్కువ !

(కృత్యపు శక్తికి సమసరించి తయార జేయబడినది.)

గ్రేడింగు మిల్లులు, ఆయిల్ మిల్లులు, అన్ని రకముల కంపెలు, కలర్ గ్రేడింగు మిషనులు, సా థె-చీలు, చేరింగు (పెన్సిల్లు), సిలిండియ నూ సెలు, థెర్మింగు, మిల్లుజెన్న స్టోయ్ మొదలగు ఇతర అన్ని రకముల మిషనులు మానద్ర తయారుగా యున్నవి.

P. G. Masker & Co.,
Engineers & Contractors,
Appollo Street, Fort, Bombay.

అష్టాంగ మెడికల్ స్టోర్సు లిమిటెడ్

పోస్టు ట్రిచూరు (కొచ్చిన్ స్టేట్.)

శోణితశోధక రక్తమును పరిశుభ్రముచేయుటయం దనమాన మగు పేరుగాంచినది.

ఆశలేదని వదలుకొన్నట్టి వ్యాధులుకూడ తప్పక కుదురును.

వెల బుడ్డి 1 కి రు. 2.

Correspondence to be in English
Ashtanga Vidyasala Ltd, Chemists & Druggists,
P. O. TRICHUR. Cochin State.

నర్వృత్తిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

588

దక్షిణముతో కమ్మువారు గంతోనుముతో పోవుచుండు, గుణములేదని రుపావుతయవారలకు మా 100 ఇంచు

ఇది ప్రతి క్షయించుననం దుండే వలసిన ముఖ్యమధము. అన్ని రుమూసాని, శక్తియుతై న్యులతో పోన ద్రవ్యాంచుబడియొన్నది. ఎన్ని దివములు ఉంచినను మందు గుణములు మారుదు. తేలవకు మాత్రమే కాక ఎంజీ. కుక్క, సూము, బట్టి, కెండులకు విషబంతువుల కాటులకు నుపయోగింపదు. కల పోలెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్టేజీ 0-8-0. 1-డబ్బా పోస్టేజీ కల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ కేలు.

జీతసారి 2 ప్యాకెట్లు తిప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇంచు తర్రవలకు 100 కి 25 మాసాయము కమిషన్ నియ్యబడును.

విరూపాక్షా:— ధన లక్ష్మి 30 వెని, 1.6 గంకలేకేట్టి, పీఠి, సాకారులేట డాక్టర్, మదరాస్

విక్రేడిగ్ సహితమైన డా. పి. డి.

సావంతుని వనాపధి సారసపరిల్లా

అపరిమితపు రక్తములన ననియ వాద్వయలకు కీటమువంటి మందు. ముఖ్యము, మచ్చలకు, గండములకు తుండదు, ప్రాత సోపులకు, అన్ని విధములనలన గలగు చర్మ రోగములకు పోగొట్టును. (రిజి)

మిక్కిలి శక్తి వంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనాపధి సారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, పూజమైనను మధ్యపచ్చినను అన్ని విధములైన వోషములకు పోగొట్టును. రోగమునందలి పాదరవరోషములను, ములబద్ధక లకు కాత్తెనంబంధమును పోపులకు పోగొట్టిరక్తమును పునర్వరయను. కీరలాశోగ్రముకు గలగుతయను. 15 రోజుల చివరముటకు 3 డోసు బుడ్డిలో అయ్యబడును.

పాత్రేటరు.— పి. డి. సావంత్,

144, పననవాడి, నెండి బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,
Panarwadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

పాత్యపు వేంకటాచలవణ్ణితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపధములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరము:—అల్లోపలకుల ప్లేకురోగులు

ఈ లక్ష్మీవిలాస రసములన నిరోగులైయున్నారు. ఒక యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా శిమయొద్ద నుండనేని ప్లేకుకు కర్వోత్తమమైన సిద్ధాపధము కేరోటి లేదని తామే గంతోషముగ బల్యుగలరు. దినజ్వలము, మూడడ శాలిన జ్వరములు, స్పృహతము మొదలగునవి తప్పక గుణ మగును. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచు. (594-801)

2. శ్రీనివాస తైలం:—ప్లేకుగడ్డలకును, కందుల నొప్పి

పోవుటకును మంచియందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇంచు.

3. వైక్యానరాసం:—దీనిని నేనించినప్పటి నుండియే

మాత్రమును కిష్కి (కలరా) వాంతిలేదీ, కీరశేదీ, అత్యధేదులు గుణము కాగలరు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచు.

4. బాలనుభోదము:—బిడ్డలకు బలకాగి; తియ్యని

మందు. మందము, ములబద్ధము, అజీర చేదీ, కృకత్వము, కడు పుచ్చియుండుట, ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణమందు బిడ్డలు పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0 5-కి 1 ఇంచు.

5. లోకామహార కస్తూరిమాత్రం:—బిడ్డలకు మను

స్స ముదిరినవారికి, బాలింతలకు ఉత్తమగుణ కారి. మందము, పడికము, దగ్గు, అజీర్ణము, కీకవాతి, పార్వవాయువు, ములబద్ధం, జ్వరం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యం కనకేక రోగములను గుణముచేయును.

250 మాత్రం గల సీసా 0-4-0
రసము కర్వోట్ 5-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-18-0
" " 25-కి 5-8-0

కలి రోషధమతోపాద అనుపానము తెలుగున పంపబడును.
శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు.